

DIRVA

Nr. 123

SPALIS - OCTOBER 28, 1963

Cleveland, Ohio

AUKOS TAIKOS AUKURUI

KAI TIK AMERIKA PRADĖJO DŽIAUGTIS TREČIUOJU TAIKOS LAIKOTARPIU, CHRUŠČIOVAS TUOJAU PASPAUDĖ BERLYNE, TUO PRIMINDAMAS, KAD TAIKOS IŠLAIKYMAS REIKALAUJA NUOLATINIŲ AUKŲ IŠ AMERIKIEČIŲ PUSĖS. - TITO IR MADAME NHU SUTIKIMO AMERIKOJE SKIRTUMAS.

Pereitame Dirvos numeryje šioje vietoje plačiai atpasakojame Valstybės Departamento planavimo skyriaus šefo Walt W. Rostow tarptautinės padėties analizę. Pagal jį šiuo metų perygyname trečiąjį taikos bandymą. "Foreign Affairs" žurnalo numeriu su tuo Rostowo strapsniu pasirodžius, sovietai tuoj pat davė suprasti, kad už taiką amerikiečiai turi jiems ką nors duoti. Buvo taip.

Spalio dešimtą, ketvirtadienį, 9 val. ryto sovietų sargybiniai sustabdė dvi amerikiečių autovežimius vilkstines. Vieną važiuojančią į Berlyną, kitą į Vakarų Vokietiją. Kaip paprastai, sovietų sargybiniams buvo patiekti dokumentai, nurodantieji kelionės tikslą ir autovežimiu bei kelių skaičių. Tačiau šį kartą sovietai įsakė karius išlipti, jie nori juos sukaičiuoti. Reikia pastebėti, kad abi vilkstinės buvo mažos: viena turėjo 73 karius, kita 61. Iki šiol toks tikrinimas nebuvo daromas ir dabar atsisakyta paklusti. Sovietai tačiau atsisakė vilkstines praleisti. Po 15 valandų stovėjimo vyr. lt. Raymond C. Fields, 26 metų į Berlyną važiuojančios vilkstinės vadas, gavo įsakymą iš U.S. armijos vyr. būstinės Heidelberge savo autovežimiais užblokuoti abi plento puses. Jam tai padarius, visas susisiektas sustojo 47 minutėms. Po to sovietai leido toliau keliauti. Iš Berlyno iškeltavusi vilkstinė be trukdymo praleidžiama į Vakarų Vokietiją. Bet vyr. lt. Fields komanduoja vilkstinė vėl sulaikoma penktadienio rytą 3 val. 53 m. prie pat įvažiavimo į Berlyną. Šį kartą sovietai 61 amerikiečių karių pasitiko su 12 šarvuotųjų ir kuopa kautynėm pasiruošusių karių -- su durtuvais ant šautuvų. Fields įsako pasirušti susirėmimui. Kad išvengtų kokių provokacijų, amerikiečiams uždraudžia aplieisti autovežimius net ir savo reikalus atlikti. Vyr. būstinės protestui pas vyr. sovietų armijos vadovybę likus be pasėkų, 11 val. 45 min. vyr. lt. Fields gauna įsakymą prasilausti. Jis vienas prieina prie užvaros (Schlagbaum) ir ją pakelia. Amerikiečių sunkvežimiai pradeda važiuoti, tačiau sovietų šarvuočiai užblokuoja jiems kelią. Virš vilkstinės pasirodo amerikiečių helikopterai, kuriuos išblaškyti bando sovietų Mig naikintuvai. Vaidinimą be žodžių tarp amerikiečių ir sovietų karių stebėti atvyko Rytų Berlyno (komunistinių vokiečių) komendantas pulk. Poppe su eile savo aukštesnių karininkų. Amerikiečiai išbaigė savo re-

Vytautas Meškauskas

ležinę maisto atsargą. Už tat penktadienio popietę karinė policija (MP) be jokių kludymų jiems atveža šilto valgio, o pačios vilkstinės vadovavimą perima prisijushtas pulk. lt. Emanuel J. Tinari (retai kada pulkininkams tenka vadovauti būriui). Kad sovietams parodžius, jėg jis nemano nusileisti, Tinari įsako galimai geriau įsitaisyti paplentėje, iškasamos duobės išvietėm. Šeštadienio rytą kartu su pusryčiais iš Berlyno pasiunčiamas ir kirpėjas -- apgultiesiems apkirpti. Staiga šeštadienio vidudienyje sovietai atitraukia savo šarvuotuosius ir amerikiečių vilkstinė užbaigia savo nuotykingą kelionę.

JAV spaudos reprezentantas New York Times visam įvykiui pašvenčia tik vienos skilties žinią, Valstybės Departamentas įtaigoja laikraštiniukus, kad tai padarė mažesni sovietų pareigūnai be paties Nikitos Sergejevičiaus žinios. Kas po to lieka daryti sovietams? Kremlius įsako patį pakartoti su britų vilkstine. Ir 28 britai atsisako išlipti iš autovežimiu, kad būtų suskai-

čiuojami. Po 9 val. ir jiems leistu važiuoti.

Tik po to ir Amerikoje supras-ta, kad tai turėjo būti padaryta tik su Nikitos Sergejevičiaus žinia ir įsakymu. Laikraščiuose pasirodė antraščių: "Is Cold War Thaw Over?" (Ar šaltojo karo atodreškis pasibaigė). To šiuo momentu Nikitai ir reikėjo. JAV turi pasukbėti padėti naujų aukų anttaikos aukuro.

***
Prezidentas J.F. Kennedy pra-eitą savaitę priėmė maršalą Tito, kuris iki gyvos galvos save išsi-rinko Jugoslavijos prezidentu. Bet kai jam spaudė ranką, juos abu -- prezidentą ir maršalą ap-supo adjutantai taip, kad nė vie-nam fotografui nepasisekė to mo-mento išlaikyti ateičiai ir... būsi-mai rinkimų propagandai. Tuo tarpu kai Titui reiškia visa pa-garba, nors ir pačiu "šalčiausiu" būdu, po Ameriką skraido be jo-kios pagarbos grakšti ponis Nhu, laikraščiai apie jį rašo supašai-pa. Ko gero, jos vyras Viet-Na-mo saugumo valdytojas ir jo bro-lis Diem, to krašto prezidentas, į-tai žiūrėdami turbūt gailisi, kad nepasėkė Tito pavyzdžiu ir nepa-siskelbė esą komunistai. Būtų ga-vę ir pinigų ir pagarbos, kad ir "šaltos".

Iš Australijos padangės

VIENYBĖS IŠLAIKYMO SUNKUMAI

Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba jau seniai yra užplanavusi visą eilę darbų, kurių kiekvienas surištas su didesnėmis ar mažesnėmis išlaidomis. Krašto Valdyba visomis išgalėmis stengiasi išpopuliarinti Lietuvos laisvės reikalą australų visuomenėje. Australiška spauda ligšiol lietuviškiems reikalams vietos beveik ir neskiria. Tebejučiamas plačiau organizuotos propagandos nebuvimas.

Tiek prasiskverbimas į australišką spaudą, tiek leidiniai anglų kalba neįmanoma be atitinkamų lėšų. O jų kaip tik Krašto Valdybai ir trūksta. Australijoje nėra mecenatų, nėra medžiaginiai sustiprėjusių bizniierių, kurie, supratę reikalą, galėtų ateiti pagalbon realia parama. Visas stambias sumas reikia teikti menkomis aukomis. O aukos Australijoje renkamos įvairiausiems reikalams. Jas renka bendruomenių valdybos, renka socialinės globos organizacijos,

renka Lietuvių Namus administruojančios sąjungos ar klubai, renka kultūros fondai, renka sporto klubai, renka parapijų ir parapijinių institucijų vadovai. Prie šios rinkėjų armijos dabar, nors ir skaudančia širdimi, turėjo prisijungti ir Krašto valdyba. Ji, paprastai, išsiuntinėjo aplinkkraštį apylinkių valdyboms, kad šios suorganizuotų naujus rinkėjų būrius, pasiųstų juos iš namų į namus, iš lietuvių pas lietuvių parinkti aukų ir Krašto Valdybos lietuviškos veiklos reikalams. Ir tai ne vienkartinis aukų parinkimas. Krašto Valdyba numato jį vykdyti kasmet.

Vienos apylinkių valdybos kruopščiai vykdo šiuos centro pareidymus, kitos kategoriškai atsisakė siuntinėti rinkėjus pas vietos lietuvius. Tokios valdybos painformavo savas kolonijas apie Krašto valdybos norus ir aukas priiminėja tik viešų susirinkimų metu. Be to, kas nori, savo au-

ERDMONUI SIMONAIČIUI - MAŽOSIOS LIETUVOS PIRMŪNUI 75 METAI AMŽIAUS

Sukaktuvinininkas ERDMONAS SIMONAITIS, Mažosios Lietuvos kotojų pirmūnas.

Erdmono Simonaičio vardas yra žinomas netik Mažosios Lietuvos, bet ir visiems lietuviams. Jis žinomas ir vokiečiams ir kitų tautų žmonėms, kurie domisi Lietuvos politika. Jo 75 m. sukaktis negali tylomis praeiti mūsų spaudoje.

E. Simonaitis gimė 1888 m. spalio 30 d. Speičiuose, Tilžės apskrityje. Lietuviybės apaštalas čia buvo Vydūnas, kurio lietuvių giedotojų chore ir jaunas Simonaitis dalyvavo. Jis čia aktyviai veikė ir visose lietuvių organizacijose, o Tilžės lietuvių klube kaip steigėjas.

1918 m. Simonaitis Vilniuje susipažino su Lietuvos Tarybos nariais ir kitais lietuvių veikėjais bei kultūrininkais. 1919 m. jis įstojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę. Kaip kovotojas dėl Lietuvos Nepriklausomybės, jis išliko visą laiką kietas ir atkaklus kovingos dvasios lietuvis. Lietuvai savo nepriklausomybę apgynus, E. Simonaitis apsigyveno Klaipėdoje ir čia veikė dėl Mažosios Lietuvos sujungimo su Lietuva. Čia jis buvo Prūsų lietuvių susivienijimo reikalų vedėjas, derybininkas su prancūzų administracija dėl Klaipėdos krašto, 1920, III -- 1922, II direktorijos narys, 1922 m. vėl derybininkas su Prancūzijos valdžia Paryžiuje dėl Klaipėdos ateities ir pagaliau Klaipėdos krašto lietuvių sukilimo ruošėjas kartu su J. Budriu. Kada E. Simonaičiui ir kitiems vadovaujant Klaipėdos sukilimas 1923 m. sausio mėn. pavyko ir Klaipėda buvo prijungta prie Lietuvos, Simonaitis pirmininkavo direktorijai ir buvo gubernatoriaus pavaduotojas. 1924-26 m. Šilutės apskrities viršininkas. 1926 m. E. Simonaitis demokratinio būdu buvo išrinktas pirmuoju Klaipėdos krašto direktorijos pirmininku. 1926 m. dėl lietuvių kalbos gynyimo mokyklose jam vokiečių buvo išreikštas nepasitikėjimas. Tačiau jis niekad prieš vokiečių nacius nekapitulio. Nuo 1930 m. iki 1937 m. E. Simonaitis buvo Klaipėdos apskrities viršininkas, po to Klaipėdos miesto vyr. burmistras, vėliau vokiečių atleistas iš tarnybos į pensiją.

Ne tik pensininku būdamas, bet ir be pensijos gyvendamas, E. Simonaitis niekad nenustojo dirbęs ne tik dėl Mažosios, bet ir dėl visos Lietuvos. Ilgą laiką jis buvo Klaipėdos šaulių rinktinės veikėjas, vicepirmininkas. 1939 m. naciams užgobus Klaipėdą, E. Simonaitis paskutiniu traukiniu išvyko iš Klaipėdos į Kauną, tikėdamas, kad Klaipėda vėl grįš prie Lietuvos. Deja, 1941 m. kilęs nacių ir bolševikų karas ne tik jo viltis sunaikino, bet ir jį patį geštapinė politika nuvedė į Mauthauseno ir Dachau kacetus. Šiuose ir kituose nacių kacetuose tūkstančiai gerų lietuvių patriotų atidavė savo gyvybes prieš savo valią dėl Lietuvos laisvės

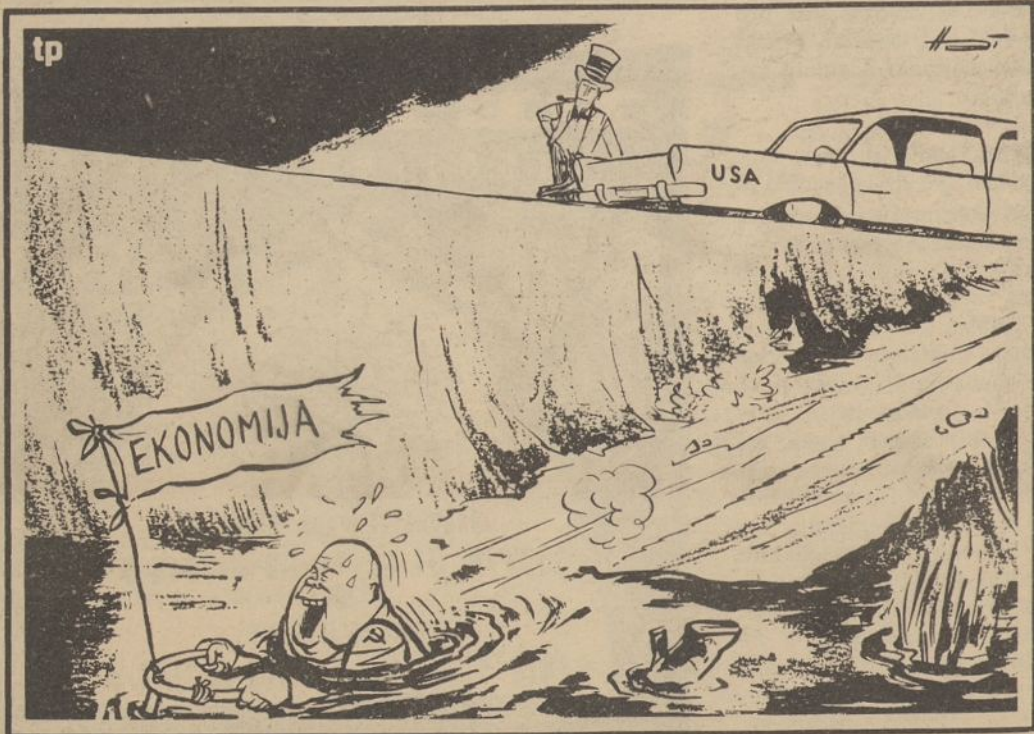
skirti dešimčiai tūkstančių Australijos lietuvių. Tačiau ir tie du dar vis nesuranda kelių į platesnius skaitytų sluoksnius. Beveik neįmanoma nustatyti priežastis, kurios sulaiko vietos lietuvių nuo didesnio susidomėjimo lietuviška vietos spauda. Vyrauja bendra nuomonė, kad abu vergauja savo "sponsoriams". Vienas per daug oficižiškas, kitas per daug partiškas; vienas bijo ir savo šešėlio, o kitas dergia visus, kad nenori paklusti federantų linijai ir turi kitokią nuomonę apie vietos reikalus.

Turėdami mažus tiražus abu laikraščiai mažai gauna ir skelbimų. Tokiu būdu tiesioginių pajamų (prenumerata ir skelbimai) nepakanka laikraščių išlaidoms padengti. Norom nenorom tenka ieškoti kitų būdų piniginiams nedeckliams lyginti. Katalikų Federacijos leidžiamam savaitraš-

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuviškos spaudos Australijoje nedaug: vos du savaitraščiai

(Nukelta į 2 psl.)

Nikita: -- Aš sakiau, kad pralenksiu!...

Spalio 17 d. New Yorko Balfio rėmėjai, susirinkę Balfio Centre, porą valandų diskutavo beartėjančio Balfio vajeaus problemas. Nutarta Balfio vaju Didžiam New Yorke pradėti lapkričio 3 d. ir baigti gruodžio 3 d. Pirmiesiems šių metų Balfio rėmėjams, aukojusiems bent dešimt dolerių, su kvitu bus pasiųsta ir speciali padėka -- lietuviškai angliškas žodynas, kurį tam tikslui paaukojo Balfui XY. Balfio rėmėjas iš New Yorko, Nuotraukoje susirinkimo dalyviai (iš kairės): Pirmoj eilėj Br. Spūdienė A. Radzivanienė, J. Šlepetys, Konsulas V. Stašinskas, kun. L. Jankus, E. Kulbokienė, K. Vasiliauskas. Antrojo eilėj: A. Kaunas, J. Grigienė, P. Jurkus, V. Alksnins, M. Virbickienė, St. Lušys, E. Purelienė, V. Padvarietis, V. Dovydaitis, J. Matulaitienė. Trečiojo eilėj: J. Jankus, T. Alinskas, K. Bačanskas, V. Maželio nuotrauka

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ VEIKLA

(Atkelta iš 1 psl.)

Čiui papildomų aukų renka apylinčių kapelionai per bažnyčias, organizuojami katalikiškos spaudos mėnesiai ir t.t. Krašto valdybos leidžiamai "Mūsų Pastogei" eina talkon bendruomenės apylinkių valdybos. Kiekviena didesnė Australijos apylinkė kasmet išleidžia savo lėšomis po vieną "Mūsų Pastogės" numerį. Tas naujas savos spaudos palaikymo kelias, duodamas teigiamas medžiagines naudas suvesti laikraščio galus su galais, turi ir savo neigiamų pusių: silpnina patiesio laikraščio turinį. Tapdama atskiro numerio "sponsorium" kiekviena apylinkė per savo vietinius "redaktorius" užpildo tokių numerį banalia medžiaga apie vietines organizacijas, jų valdybas ir t.t. Tokia informacija be saiko atmiešta saldzū liuapsinimo ir aukštino vandenėliu, darosi nuobodi daugumai skaitytojų. Ji jokiu būdu neprisideda prie laikraščio lygio pakėlimo. Norėdamos tikrai padėti bendruomeniniam laikraščio, apylinkių valdybos ir jų redaktoriai turėtų iš pagrindų keisti savo ligišolinę liniją specialiu, atskiroms vietovėms skirtu "Mūsų Pastogės" numeriu atžvilgiu.

Australijos lietuvių politinis susiskaldymas iligus metus visai nevaigino. Ideologiniai nuomonių skirtumai nedarė tiesioginės įtakos bendruomeninio gyvenimo formavimui. Bendruomeninėse organizacijose dirbo įvairių pakraipų žmonės ir dirbo gana sklandžiai. Visuotiniuose susirinkimuose į vadovybes buvo renkami įvairiausių pakraipų žmonės, kuriuos susirinkusieji čia pat siūlydavo rinkti. Tačiau laikui bėgant nuolatos mažėjo skaičius asmenų sutinkančių būti renkama vienioms arba kitoms visuomeninėms pareigoms.

Tokių atsisakinėjimų akivaizdoje buvo pradėta priešrinkiminė akcija surasti grupę asmenų, kuri sutiktų sudaryti vietos apylinkės valdybą. Nors pradžioje ir šiame parinkime nebuvo per daug židri ma įatskiro asmens politinį nusistatymą, bet vėliau atsirado "savųjų" sąvoka. Tuo pačiu atsirado ir du kandidatų sąrašai, o su jais ir "kova dėl valdžios". Tos "valdžios" ypatingai siekė buvę krikščionių demokratų palikuonys, Australijoje žinomi federantų vardu. Tačiau daugelyje Australijos vietų visuomenė į vadovybes jų kandidatų nerinko. Po poros bandymo metų, federantai perėjo prie kitokios veiklos, būtent, bendruomeninių organizacijų neigimo, jų nepripažinimo ir

atviros kovos prieš Australijos lietuvių bendruomenės vadovybę, jos institucijas. Buvo eilė bandymų jėga perimti iš bendruomenės savaitgalio mokyklas, patraukti savo pusėn vieną ar kitą kultūrinę bei visuomeninę organizaciją. Savo šalininkams buvo patarta nemokėti bendruomeninio solidarumo mokesčio (dešimtis šilingų į metus). Vienos federantų draugijos nariai net buvo nubaus ti už tai, kad jie tą solidarumo mokesčių sumokėjo.

Ta atsisakymo akcija savo viršūnės pasiekė labai jau išgarsintu Australijos lietuvių kapelionų pareiškimu, nukreiptu prieš Australijos lietuvių Bendruomenę, kaip organizuotą vienetą. Nors bendruomeninei veiklai jis nepadarė didelės žalos, tačiau vis tiek paliko kartelį, kuris ir šian dien tebejaučiamas.

Būdingas, kad federantų atsisakymas ryškiau jaučiamas tik tarp jiems vadovaujančių. Bend-

ruomeninę veiklą boikotuoja ir kaip įmanydami jai kliudo. Eilinis Australijos lietuvis širdyje nejučia noro boikotuoti arba neigti bendruomenines organizacijas, nors iš jo to reikalaujama moraliu spaudimu ir nuodėmės prado patirštinimu. Savo aukomis jis padeda įsigyti ir išlaikyti bendruomeninį turtą (vietos lietuvių Namus), remia kiekvieną bendruomeninę organizaciją ir naudojasi jų patarnavimais. Tiesa, bendruomeniniu turtu mieliai savo reikalams pasinaudoja ir aršiosios federantų organizacijos, nors jų vadai prie to turto išlaikymo nė šilingu neprisideda ir teberagina savo narius neprisidėti...

Vienybės labai dabartinė Australijos lietuvių krašto valdyba daro visus žygius, kad atsisakyru sieji vadai sugrįžtų bendrai dirbti lietuvišką darbą ir, atrodo, kad nėra jokių realių kliūčių jiems tai padaryti. Krašto valdyba rodo gerus norus, tačiau jie turėtų būti abipusiai.

Vl. Radzevičius

Šio straipsnio autorius Stp. Vyktintas, V. Vyktintienė ir Erdmonas Simonaitis.

E. Simonaičiui...

(Atkelta iš 1 psl.)

ir nepriklausomybės idėjos. Ačiū Dieviui, E. Simonaitis dėka savo nepalaužiamos sveikatos pakėlė žiauriausią kacetų režimą ir liko mūsų tautai gyvas ir darbingas bei kūrybingas. 1945 m. balandžio 29 d. amerikiečių daliniai jį išlaisvino iš Dachau kacetų. Greit E. Simonaitis vėl įsijungia į aktyvią lietuviškąją veiklą. 1946 m. Fuldoje jis išrenka-

mas Mažosios Lietuvos Tarybos prezidiumo pirmininku, šioms pareigoms kelintą kartą perinktas ir dabar jas tebeina. Kai Vlikas nutaria įjungti ir Mažosios Lietuvos Tarybą į savo skaičius, E. Simonaitis Vlike atstovauja Mažajai Lietuvai. Jis ir šian dien yra Vliko Kontrolės Komisijos veikėjas, nuolat besidomįs Vliko pasisėkimais ar nepasisėkimais. Nuo 1950 m. jis aktyviai dalyvauja PLB Vokietijos Krašto Tarybos veikloje. Per 10 m. jis buvo išrenkamas Tarybos nariu, kelis kartus Valdybos nariu, vicepirmininku ir 1957-58 m. pirmininku. Kurį laiką jis dirbo Vokietijos Krašto Valdybos reikalų vedėjo darbu. Šiuo metu jis yra Weinheimo apylinkės Valdybos pirmininkas ir V. K. Tarybos garbės narys.

Nežinrint gražaus amžiaus, E. Simonaitis visuomet yra judrus ir veiklus. Jis Mažosios Lietuvos reikalais 1954 m. lankėsi JAV ir Kanadoje, politiniais reikalais lankėsi įvairiose Europos sostinėse, jis nuolat važinėja ir lanko lietuvių Vokietijoje. Už nuopelnus lietuvių E. Simonaitis Nepriklausomybės laikais buvo vyriausybės apdovanotas Gedimino ordinu, Vytauto Didžiojo ordinu ir Šaulių Žvaigžde. Šian dien Jubiliiu nuopelnai juo didesni, kad jis, sunkiai kovodamas dėl egzistencijos, "dėl gardaus valgio šaukšto", kaip Kudirka posmavo, ne tik nemeta lietuvių ir Lietuvos, bet šias brangenybės įėjusias į jo kraują, atakliai gina.

E. Simonaitis buvo ir bus Mažosios Lietuvos kovotojų avangardo vadas, Lietuvos vienybės simbolis.

Šia garbinga sukakties proga, iš širdies suaktuvininkui linkime ilgiausių metų ir sėkmingos veiklos dėl Mažosios, o kartu ir visos Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės iškovojimo.

STP. VYKINTAS

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

Jonas Rūtenis

NEW YORKO ŽMONĖS, DAIKTAI IR IDĖJOS

SPALIO mėn. 12-13 dienomis New Yorke, Sheraton Atlantic viešbutyje įvyko viešas, visuotinas Valstiečių Liaudininkų Sąjungos suvažiavimas. Pats suvažiavimas buvo gausus dalyviais ir gerai paruoštas. Be sąjungos narių visuose posėdžiuose ir po būvyje dalyvavo ir nemaža svečių. Posėdžių metu buvo net trys išsamiai paruoštos, Lietuvos vadavimo ir padėties Lietuvoje temomis, paskaitos. Jas skaitė Zundė, Audėnas ir Blazas, organizaciniais klausimais kalbėjo P. Dailytka.

Po suvažiavimo pirmosios dienos buvo suruoštas varpininkų judėjimo 75 - rių metų sukakčiai paminėti pobūvis su menine dalimi, kurią atliko solistė Krištolaitytė ir aktorius V. Žukauskas.

Pastebėtina, kad viso suvažiavimo metu buvo darbinga ir tolerantiška nuotaika.

DIDŽIAJAN NEW YORKAN kasdieną suplaukia milijonai žmonių. Jų skaičiuje nemaža ir lietuvių. New Yorkas savo plotu mažas, bet savo apimtimi savitėmis neišsemiamas. Stebėtinas, imant grynai iš lietuviškojo taško, patiekia štai tokią procentinę statistiką:

10% -- atsilanko bent viename muzikiniame, bei dramos teatre. 15% New Yorko muziejuose. 3% - įvairiose gausiose meno galerijose. 22% -- naktiniuose klubuose. Mieste visi 100% tik praeidami pasidairo. 50% -- atvykusiųjų vieši ištiesai pas gimines, draugus ir niekur nesirodo ir niekuo nesidomi. Iš stoties, aerodromo ar iš nuosavos mašinos tiesiai į tetulės, dėdės, tėvelių, brolių ar draugų namelius ir sėdi prie valgiais ir gėrimais nudėto stalo, šneka, pletkais dalinasi, pasakojasi apie įvykius ir nutikimus darbovietėse, politikuoja, pabado visą margą svielę ir vėl namo prie kasdienybės, porindami, kad didįjį New Yorką aplankė ir viską matė ir regėjo...

KODĖL MES TURIME GREŽTI SKYLES GELEŽINĖJE UŽDANGOJE -- tokiu pavadinimu žurnalas Life paskelbė šveicarų autoriaus Herbert Luehey straipsnį, kuriame daug visokių prielaidų ir išvedžiojimų, tačiau kai kam tie išvedžiojimai labai prie širdies ir net iešmas rankoje, kaip ir visada, pabadyti -- apvartant, ypač naujesnį išseivį, kad jis mano, kad tų skylių grėžti mums nereikia, nes pati sovietija jas grėžia ir pirštu moja per agentus ir apsimetėlius apie Lietuvoje esantį lietuvių pasikalbėti. Ir tai, girdi, bus bendravimas su broliu.

Tame pačiame Brooklyne gyvenančiam newyorkiečiui atrodo, nes jis tai šventai žino, kad toks bendravimas tėra bendravimas su velniu. Be to, brooklynietis juokaudamas dar pridėda: tos skylės, ruoštos ir grėžtos iš kalno buvo reikalingos, kad pro jas imtų byrėti kviečiai. O gal? Kas taip juokauja -- velniui tas tarnauja...

BROOKLYNAS, jau kuris laikas gal kad dar vis laikrodžio iš vasaros linksmybių į žiemos ir rudens mizerijas neatsuka -- įsitaisė gaidį -- girnakalnį jo vardas. Tas gaidelis, ar jis brooklynietis ar tik Brooklynio grudeliais mintas paukštis, kaip žinote gieda ir iš kairės ir iš dešinės, o kadangi balsas gaidžio, tai taip suvelia viską, kad iš to giedojimo tik juokas ima. Jis visko pilnas, viskuo "macnas". Jis ir už pripažintus žinovus žinovesnis, jam užkliuva visa politinė, kultūrinė ir visuomeninė lietuvių veikla, rūpesčiai, svajonės, mastymai jei tik jie neįsiderina į jo tolimą žvilgiant pro tas praurąžytas skyles toje velniškoje uždangoje. Jis net nustato kas ką pajėgia suprasti, o kas ne -- žinoma

BALFO siuntas į užjūrius apžiūri: M. Virbickienė, K. Vasiliauskas, J. Matulaitienė, kun. L. Jankus ir kons. V. Stašinskas.

V. Maželio nuotrauka

jis viską supranta, tik nepasako kaip. Net save patį tikruoju vardu pasivadinti bijo. Tai gi iki tol, kol to padaryti neišdrįs, vargu ar galima be "štrukų" su juo postringauti, jam pačiam save prisiskiriant prie tų, kurie skaitymui įgudę - profesorai.

Ach, gaideli tu margas, gaila, kad dar nežinai, kad su panieka apšautų futbolininkų tarpe yra jau ir daktarų, inžinierių, bechlerų ir masterių, kurie tikrai tos tarmiškos gaidžio kalbos nesupranta...

O ypač nenumano, kam tu tą giesmelę giedi...

DAILININKAS
ČESLOVAS JANUŠAS

Newyorkietis dailininkas Česlovas Janušas, besirušdamas parodoms su savo kuriniais daugelyje lietuviškųjų kolonijų, švenčia savo kūrybos 30 metų jubiliejų. Žinomas jis visai lietuviškai visuomenei savo realistine kūryba, savo pažūromis į meną, o ypač žinomas savo jūromis. Už jas jis yra nekartą laimėjęs premijas ir pagirimus. Jo jūra alsuoja jūra, nes ir jis pats didelis tos jūros mėgėjas ir garbintojas. Neveltui jis sako: piešiau jūrą, piešiau jūrą saulėleidėje, piešiau saulę tekant, piešiau jūrą audringą ir putotą, piešiau ramią, piešiau, kai ji žvejus dūgnan nuvylojo, kai Kastytį Jūratę pamilo, piešiau net jūrą jūroje.

Reikia tikėtis, kad toks, ypač

Baltijos Jūros, adoratorius, dailininkas Česlovas Janušas ir istorijon bus įrašytas.

Gal kam atrodo, kad tuo norima pasakyti, kad jis tik jūrom piešti tinkamas, o visa kita jo kūryba neminėtiną. Taip nėra. Tačiau yra faktas, kad dailėje suminėjus realistinei piešiamą jūrą -- savaime išskyla dailininkas Janušas, Matyt, kad toji jo piešiamoji jūra gyvybe alsuoja, nes bendraudamas amerikiečių dailininkų sluoksniuose dažnai, kaip šiame krašte yra įprasta, kviečiamas demonstracijoms, o be to net stebėtina, kad amerikiečių premijuotų darbų leidiniuose jo realistinė jūra spindi visu savo grožiu. Už tai jis vertas pagarbos ir jam linkėtina daug dar gausių ir kūrybingų metų.

Kiti jo samprotavimai apie meną labai charakteringi, nors ir nevisur galima su juo sutikti. Ten kur jis beatodairiškai gina realistinį meną, kaip vieną iš meno apraiškų, ir visą savo kūrybinį gyvenimą išgyvenęs, visą jėgas ir talentą atidavęs -- jis įtikinantis tiesus ir teisus.

Tačiau yra ir antroji medalio pusė, kur dailininkas kalba niekindamas kitas meno apraiškas, kitokias nei jo, o svarbiausia ne patį apraišką, bet tuos kurie joje reiškiasi. Ten jo "filosofija" nėra nei teisi nei tiesi.

Su dideliu susidomėjimu lauktinos ir lankytinos dailininko Česlovo Janušo parodos lietuviškose kolonijose.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, parduvinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PProspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. Victory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą ir ketvirtą. nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

POLILOGRIFAS Nr. 1

Paruošė A. Mironas

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30

Atspėję žodžių reikšmes ir įstatę atitinkamas raides į keturkampio langelius gausime mūsų dainelės ištrauką.

- 19, 15, 24, 2 -- karinis vienetas.
- 10, 29, 7, 21, 12 -- valstybės ženklas.
- 4, 27, 11, 20, 25, 30 -- augalo gemalas.
- 17, 5 -- skaičius
- 28, 23, 14, 18, 9 -- sakoma, kad toks yra gudas
- 16, 8, 26, 13 3 -- vaismedžių plotai.
- 22, 6 -- buv. Lietuvos prezidento inicialai.

* „S. V. „Kai du stovs visados daug padarytas“
SPRENDIMAS: Kupa Vytis -- -- Du Daigas -- -- Rudas -- -- Sodai --

KRYŽIAŽODŽIO NR. 6 SPRENDIMAS

SKERSAI: 1. Ten. 4. Mada. 8. Tabu. 12. Arė. 13. Įves. 14. Ūgis. 15. Satelitas. 18. Asa. 19. Jis. 20. Lot. 22. Peron. 25. Ašarota. 29. Apy. 30. Eiguva. 32. At. 33. Gust. 35. Rev. (Reverend). 36. Naša. 38. Aš. 39. Ūkanas. 42. Bol. 43. Lenkena. 45. Taurā. 47. Ats. 48. Bob. 49. Obi. 51. Tapytojas. 57. Pora. 59. Žėri. 60. Ona. 61. Arai. 62. Oras. 63. Tau.

STATMENAI: 1. Tas. 2. Era. 3. Net 4. Milinė. 5. Avis. 6. Dėt. 7. Aša. 8. Tu. 9. Agato. 10. Bis. 11. USA. 16. Ejo. 17. Slav. 21. Oran. 22. Pagal. 23. Epušė. 24. Rys. 25. Agena. 26. Šuva. 27. Tašot. 28. Atala. 31. Iran. 34. Tukt. 37. Abu. 40. Kęst. 41. Stotis. 44. Naira. 46. Abo. 48. Byra. 49. Opa. 50. Bor. 52. Azo. 53. Per. 54. Jot. 55. Ana. 56. Sau. 58. Ai.

DIRVA

 ***
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

 Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

 Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

 Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

SAVO AKYJE NEPASTEBI RAŠTO

Vienas iš bolševikinių "garsialbių" Amerikoje, Rokas Mizara, anądien savo laikraštyje išžygiavo į aikštę pamokyti Romoje vykstantį vyskupų susirinkimą. Girdi, gana juokinti pasaulį: Panaikinkite "indeksą"! Tai yra, katalikams skaityti draudžiamų knygų sąrašą. R. Mizara, galbūt, nebūtų nei į galvą atėjęs tas reikalas, jeigu jis nebūtų pasiskaitęs kituose laikraščiuose pranešimų, anot kurių, ir be Mizaros patarimo, Romoje laikas užsimena, ar nebūtų protinga "užmiršti" tą indeksą. Mat, savo laiku daug "kraujo prigadinęs", tasai raštų cenzūravimas šiandien jau yra beveik netekęs savo praktinės reikšmės. Raštų ir kitokių minties perdavimo priemonių yra tiek daug, kad nebeįmanoma viską patikrinti ir nebeįmanoma suspėti viską uždrausti, kas galėtų atrodyti draustina. Nedaug net ir gerų katalikų bežino, kas yra ar kas nėra įtraukta į tą katalikų "uždraustų knygų rodyklę". Žmonės pasirenka skaitinius savo nuožiūra ar numanymu, kas vėliau bei naudinga skaityti, ar kuo neapsimoka ar gal net žalinga domėtis. Taigi tas indeksas arba rodyklė jau nebeatlieka savo kadaį numatyto uždavinio. Tad gali būti, kad vyskupų susirinkimas, kaip tik ateinančiais metais sueinant 400 metų sukakčiai nuo tos rodyklės įsteigimo ir esant popiežiumi vadinauam tuo pačiu vardu kaip ir jos įsteigėjas (tada buvo popiežius Paulius IV), gali pareikšti nuomonę, jog nebeverta tokios rodyklės beilaikyti.

Bet, kai rodyklė yra taip žymiai netekusi savo reikšmės, tai ir žodžio, spaudos bei minties laisvės požūrių ji begali būti laikoma tik nebežymiu "krisliu Katalikų Bažnyčios aktyje". Tik Mizarai bus totelėjusi mintis, kad čia proga pasirodyti herojum: išskels, mat "didį reikalavimą", ir jei taip atsitiktų, kad Romos susirinkimas tikrai nutartų kaip nors panašiai, tai Mizarai, ko gera, galėtų net lūpa iš juoko plyšti, kaip tam zuikiui, pamačiusiam bėgančias avis...

Kad reikalas atrodytų svarbesnis, Mizara pasakoja apie "išmokslintą lietuvių amerikietį mokytoją", kuri, nors ir išmokslinta, bet visgi nežinanti, ką jai skaityti, ir klausianti patarimų pas dar didesnį išminčių -- Mizarą. Mizara pataria, bet vargas -- "mergina sidlymą priima neentuziastiškai"... Ji jam nepasakė, kodėl jos neatraukia prie Mizaros rekomenduojamųjų knygų, tad jis pats spėjoja: ji, mat, praktikuojanti katalikė, tai gal įtarianti, kad tie raštai galbūt būtinai trauktų ir indeksą ir todėl jai pavojingi. Bet čia pat įsiai pasisako žinąs, kad daug katalikų į tą indeksą nekreipia dėmesio.

Šitoks Mizaros bandymas pasirodyti herojum visiškai nenusisekė, ir nenusisekės ne tik šiai sau, o net ir jo paties "dvasios vady" aktyje. Neapsižiūrėjęs, jis padarė dvi stambias taktines klaidas. Viena -- pripažino, kad "išmokslintus lietuvių amerikietį mokytoją" tuo pačiu metu yra praktikuojanti katalikė. Už tai Mizara turės būti "apsvarstytas" Vilniuje, nesgi, pagal Mizarai privalomą "šventraštį", išmokslinimas ir religingumas yra nesuderinami dalykai, tad neleistina pripažinti, jog yra ar gali būti tas pats žmogus ir išmokslinęs ir religingas. (Yra pagrindo spėti, kad ta mokytoja, jeigu pas Mizarą ieško patarimų, ką skaityti, nėra taip jau labai religinga, nei rimtai išmokslinusi).

Antra -- užklindamas už to krislo Katalikų Bažnyčios aktyje, Mizara, jei pats ar nenori matyti, tai atkreipia kitų dėmesį į rąstą ar net visą vežimą rąstų jo garbinamosios Komunistų Partijos aktyje: kada Chruščiovas, Sniečkus, Paleckis ir kompanija panaikins savo draudžiamų knygų, draudžiamų laikraščių, draudžiamos muzikos, draudžiamos dailės indeksą? Maskvos indeksas nepalyginti daugiau draudžiamų, negu Romos. Net paties Mizaros raštai tik neseniai išbraukti iš to indekso, ką jau bekalbėti apie kitus.

Jeigu, anot Mizaros, Romos indeksas "juodina pasaulį", tai Mizara savo "išjojimu į kovos lauką" prieš tą "juokingą" dalyką tik primena, kad pasaulis piktina si Maskvos ne tiek juokingu, kiek sadiščiškai žiauriu indeksu. Mes, lietuviai, ypač piktinamės, kad Maskva tą savo indeksą užkorė ir Lietuvai. Tikra proga Mizarai pasirodyti herojum: išdrįsk pasisakyti prieš Maskvos draudžiamų knygų indeksą Lietuvoje!

KĄ PALIES...

Dirvos skaitytojas būtų įdomu sužinoti, kiek palies šiaurės Europos gyventojų emigraciją į JAV naujas įstatymas.

Nauja imigracijos tvarka bus išleidiama daugiau iš Pietų Europos, nes bėta priežasčių -- Pietų Europos atvykėliai esą nesilaikę reikiamos tvarkos, kaip šiaurės Europos žmonės.

Ar JAV valdžiai įkyrėjo tos ateivių grupės, kurios savo rezoliucijomis reikalauja, kad JAV duotų paramos išlaisvinti jų tėvynes.

 P. W. Urban
Cleveland, Ohio

BE REIKALO BAIMĖ...

JAV prezidentas neseniai patiekė Kongresui imigracijos įs-

tatymų pakeitimų projektus, kurių Kongresas dar nesvarstė.

Visiems žinoma, kad JAV imigracijos įstatymai nėra tobuli, jie nuolat taisomi ir papildomi. Dažniausiai tai daroma atvykstančiųjų labui, kaip pvz., keli specialūs įstatymai buvo priimti, kad įleisti į JAV tremtinius iš Europos be eilės, be kvotos. Pagal tuos papildomus įstatymus atvyko į JAV gana daug lietuvių tremtinių. Pagal tebeveikiantį specialų įstatymą ir dabar tremtiniai gali atvykti į JAV be eilės.

Pagrindinius JAV imigracijos įstatymų pakeitimus jau seniai projektavo senatorius Hart ir kiti. Administracija tuos projektus kiek pataisė ir pasiūlė prezidento vardu. Daugelis senatorių tam projektui pritaria. Laukiama projekto aiškinimų (hearing) ir naujų įstatymų priėmimo.

 Kun, L. Jankus
Brooklyn, N.Y.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KELIU

Laisvojo pasaulio Lietuvės ir Lietuviai!

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė veikia visuose laisvojo pasaulio kraštuose, kur yra daugiau lietuvių, ir joje lietuvius jungia bendrieji tikslai bei uždaviniai, kurie išreišti Lietuvių Chartoje ir PLB Konstitucijoje. Tiesa, ne visur organizuoti Pasaulio Lietuvių Bendruomenė rado vienodas sąlygas, tad ji negalėjo atlikti to, ko iš jos galime pagaiduoti ir turime reikalauoti. Bet 1963 rugpjūčio 29 -- rugsėjo 1 Toronte įvykęs antrasis PLB Seimas akivaizdžiai parodė, kad, atsižvelgiant į turimas jėgas ir tas aplinkybes, kokioms tenka dirbti, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės nuveikta labai daug -- atliktas ypačiai svarus kuriama-sis darbas ir Bendruomenė įstatyta į tą kelią, kuriuo belieka toliau patvariai ir ryžtingai eiti.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organų -- PLB Seimo, PLB Valdybos, PLB Kultūros Tarybos ir atskirų kraštų bendruomenių funkcijas ir tarpusavio santykius nustato PLB Konstitucija. Bet tai tėra tik bendrosio gairės. PLB Valdyba pareiškia, kad šių gairių ji nuosirdžiai laikysis.

Iš kitos pusės tenka taip pat atsižvelgti į paties gyvenimo reikalavimus, kurie ateina su šia diena ir konkrečiai išraišką rado PLB Seimo nutarimuose. Todėl PLB Valdyba jaučiasi esanti įpareigota plačiau pasisakyti dėl tų uždavinių, kuriuos jai reikės vykdyti ir kuriems talkos jai reikės prašyti tiek iš atskirų kraštų bendruomenių, tiek iš visų lietuvių. Tik darnus bendros kalbos radimas ir glaudus jungimasis Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje tautiniams uždaviniams organizuoti vykdyti iš tikrųjų reikės mūsų gyvenimo pažangą, būtiną lietuvių išeivijos tautinei gyvybei laiduoti ir lietuvių tautos laisvės kovai laimėti. Dideli darbai tegalimi visų pastangomis ir visų atsakomybe.

Štai kodėl PLB Valdyba savo siekimuose remsis **dviem pagrindais**:

Prigimtine bendruomene, kuriai lietuvis priklauso pačiu savo gimimu. Iš savo tautos gavome visa, kas mus žymi kaip lietuvių: kalbą, kultūrą, istoriją.

Lietuvos valstybė, nes valstybinė nepriklausomybė yra pagrindinė lietuvių tautos kilimo ir kūrybinio reikšimosi sąlyga. Tai

Naujiems projektams pritaria taip pat didelis skaičius tautinių organizacijų.

Naujų įstatymų projektai lietuviams gana palankūs. Iki šiol per metus į JAV tegalėjo atvykti tik 384 Lietuvoje gimę asmenys. Projektuojamose įstatymuose yra pramatyta įsileisti bent penkis kart daugiau lietuvių. Dar geriau pramatoma latviams ir estams.

P. Urban teigus, kad senieji įstatymai buvo palankesni britams, airiams, vokiečiams. Nauji projektai duoda daugiau imigracinių teisių pietų Europos tautoms; ypač buvo nuskriausti italai. Tik 5,666 italų tegalėjo atvykti per metus į JAV, kai airių kvota buvo 17,758, o anglai turėjo net 65,361. Nei airiai, nei anglai savo kvotos neišnaudojo, o italai, neturintieji labai artimų giminių JAV-ėse, niekad neturėjo

dėl tų senų imigracijos įstatymų beveik šimtas tūkstančių kvotos numerių (anglų, airių, vokiečių, olandų) iškado neišnaudota, kai tuo pat metu tūkstančiai italų, ispanų, portugalų beviltiškai metę metus laukė eilės.

Pietų Amerikoje gimusieji visad galėjo ir galės atvykti į JAV be kvotos, kad tik kas juos pakviestų, pažadėtų butą ir darbą.

Niekur neteko skaityti ar girdėti, kad norima keisti imigracijos įstatymus dėl to, jog JAV valdžiai būtų įkyrėjo šiaurės Europos imigrantai, jų tautinės grupės, su savo reikalavimais išlaisvinti jų tėvynes. Ši tautinių grupių bruzdėjimą palaiko didelis skaičius senatorių ir kongresmanų, patys įnešdami rezolucijas pavergtų kraštų laisvei atgauti.

akivaizdžiai liudija senoji nepriklausoma Lietuva ir naujųjų laikų nepriklausoma Lietuva.

Prigimtines bendruomenės organizuota išraiška yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, todėl jos minties tolimesnis skleidimas, prigydimas ir ugdymas turės būti vienu iš didžiausių mūsų rūpesčių.

Gi kova dėl Lietuvos laisvės yra kova už pagrindinę lietuvių tautos teisę turėti tai, kuo naudojamos visos kultūringosios tautos ir ko siekia svetimu jungu besikratančios, savarankiam gyvenimui bundančios tautos. Tai išeivijos talka savo tautai, pavergtai ir izoliuotai, negalinčiai reikštis nei žodžiu, nei veiksmu.

Atsižvelgiant įminėtuosius pagrindinius siekimus, ir PLB Valdybos veikla reikšis šiomis sritimis:

1. Dėmesiu Lietuvos laisvės kovai. Šiam tikslui PLB Valdybai rūpės, kad Lietuvos laisvės kova būtų kiekvieno lietuvių patriotinė pareiga. Jos sekimui priklauso nuo vieningo ir atsakingo vadovavimo. Todėl PLB Valdyba taip pat sieks, kad Lietuvos laisvės kova tokią vieningą ir atsakingą vadovybę turėtų. Ji tės buvusios PLB Valdybos pradėtas politinių mūsų veiksmų vieningumo pastangas.

2. Dėmesiu liuanistiniam švietimui. Šiam tikslui PLB Valdybai rūpės, kad liuanistinis švietimas būtų ne tik tėvų bei mokytojų, bet ir visų bendruomenių didysis reikalas. Atskirų kraštų bendruomenių švietimo darbui derinti, programoms lygtinti, vadovėliams bei kitoms mokymo priemonėms pasigaminti ir kitiems švietimo uždavinims vykdyti sudaromas švietimo Skyrius Kultūros Taryboje.

3. Dėmesiu tautinei kultūrai. Šiam tikslui PLB Valdybai rūpės, ne tik šią kultūrą, kaip ryškiausią tautinės gyvybės apraišką, išlaikyti, bet taip pat ugdyti bei brandinti. Lietuvių mokslui bei menui kelti, apskritai atskirų kraštų bendruomenių kultūrinės pastangos derinti ir kultūriniam darbui planuoti bei gyvinti ir toliau veiks PLB Kultūros Taryba.

4. Dėmesiu tautiniam solidarumui. Šiam tikslui PLB Valdybai visų pirma rūpės, kad lietuvių pasaulėžiūrinės, srovinės ir kitokios skirtybės, natūralios laisvų žmonių gyvenime, nestelbtų tautinio jų broliškumo, ypač pabrėžtino svetur gyvenant. Tautinis solidarumas, kaip aukščiausioji tautinė dorybė, būtinai ne tik mūsų veikloje, bet ir tarpusavio santykiuose, nelaimių, darbo, verslo ir kitais atvejais.

Matomas tautinio solidarumo ženklas yra nuolatinio tautinio solidarumo įnašas mokėjimas, kuriuo aktyviai apsisprendžiama už priklausymą tautinei savo bendruomenei ir paremiami jos siekimai. Stipriai, tvarkingai ir drausmingai Bendruomenei būtinai, kad jos nariai, be savo reikalų, taip pat pasistytų bendryje.

Minimiems siekimams įgyvendinti taip pat reikalingos atitinkamos priemonės ir būdai. Iš jų pabrėžiamai paminime:

1. Gimtoji kalba lietuviui yra tautinės jo garbės reikalas ir raktas į dvasinius tautos lobius, todėl PLB Valdybai rūpės, kad ji būtų vartojama visu jo gyvenimo plotu: šeimoje, mokykloje, draugijoje, bažnyčioje. Tautinės drausmės ir tvarkos reikalas taip pat rašte vartoti vieną rašybą, ir tokia rašybą yra tradicinė jablonskinė rašybą, nepriklausomos Lietuvos atitinkamų įstaty oficialiai įvesta ir niekieno neatšaukta. Ji būtinai ypačiam mokykliniams vadovėliams.

2. Demokratinė santvarka yra esminė sąlyga demokratinei Bendruomenės dvasiai ugdyti, todėl PLB Valdybai rūpės, kad periodiška nuo apačios iki viršaus besikartojanti rinkiminė procedūra sudarytų visiems sąlygas Bendruomenės rinkimuose dalyvauti -- rinkti ir būti renkamiems. Šitai turi skatinti individualinę iniciatyvą, sugebėjimus bei polėkius ir įjungti į bendros atsakomybės pergyvenimus.

3. Literatūra, dailė, muzika ir mokslas yra subtylios tautinės kultūros apraiškos, ypačiai susijusios su pačių kūrėjų ir mokslininkų individualybe. Atsižvelgiant į išskirtiną kūrybos

reikšmę pačiam tautos ir jos išeivijos likimui, meno ir mokslo kūryba taip pat nusipelnė ir išskirtinio visuomenės dėmesio. Todėl PLB Valdyba skatins individualinę kūrybą ir stengsis sudaryti palankius pasireiškimus ir darbo sąlygas lietuviui kūrėjui ir mokslininkui, kad jo darbas galėtų plačiai patarnauti tautai, išeivijai ir žmonijai.

4. Jaunimas laiko tėkmėje perims vyreniųjų dirbamų darbus. Veikti išmokstama tik veikiant, todėl PLB Valdybai rūpės, kad jaunimas įsigytų Bendruomenės darbui reikalingų nusiteikimų ir įgūdžių. PLB Valdyba kreips reikiamą dėmesį jaunimo organizacijoms ir šauks laisvojo pasaulio lietuvių jaunimo kongresą.

5. Vienu kraštų lietuvių bendruomenės yra gausesnės ir pajėgesnės, kitų kraštų -- mažiau gausios ir pajėgios. Taip pat ne lygiai pasiskirsčiusios ir kultūros darbo pajėgos. Kai vienu kraštų lietuvių jaučia kultūros perteklių, kitų kraštų lietuviams savas kultūrinis gyvenimas tėra nepasiekiamas sąjonė. Todėl PLB Valdybai rūpės, kad daugiau turį duotų mažiau turintiems -- rengs menininkų, sportininkų ir kt. gastroles.

6. Išeivijos lietuvių daug stātė ir tebestato. Bet ši statyba tik iš dalies tepatenkina tautinius poreikius. Tuo tarpu būtinai ir tokia pastogė, kur galėtų glaustis centrinė liuanistinė biblioteka, meno galerija, muziejus, pasaulio lietuvių archyvas, muzikologijos archyvas ir kitos visos kultūrinės lietuvių išeivybės vertybės. Todėl PLB Valdybai rūpės, kad Lietuvių Kultūros Namų kūrimo idėja būtų įgyvendinta ir ilgainiui taptų kultūrinio lietuvių centru.

7. Tarp atskirų kraštų bendruomenių ir net tarp atskirų plačiai po pasaulį išsisklaidžiusių lietuvių būtinai pastovūs ir nuolatiniai ryšiai. Todėl PLB Valdyba leis informacinį biuletenį "Pasaulio Lietuvį", kuriame turės atsispindėti ne tik PLB gyvenimas bei darbai, bet ir visos kitos lietuvių kultūrinės, socialinės, visuomeninės, ekonominės pastangos apskritai. Rūpindamasi lietuvių mokslo ir meno darbais, PLB Valdyba taip pat sieks artimai bendradarbiauti su atitinkamomis lietuvių institucijomis bei draugijomis. Pačios Bendruomenės idėjai ir darbui populiariai išleis šios rūšies leidinių.

8. Didėsni darbai negalimi be finansinių ištekių, todėl PLB Valdybai rūpės, kad visų kraštų bendruomenės laiku ir tvarkingai atsiskaitytų iš jai pagal PLB Konstituciją priklausančių sumų. PLB Valdyba taip pat ieškos ir savų papildomų lėšų šaltinių.

Štai tie mūsų rūpesčiai, kuriuos keliame aikštėn, tikėdamiesi ir jūsų visų dėmesio, paramos ir talkos. Didelę našta tekelia daug rankų!

PLB VALDYBA: J.J. Bachunas -- pirmininkas, St. Barzdukas, Dr. Alg. Nasvytis, Alf. Mikulskis, Vyr. Kamantas, M. Lenkauskienė, J. Staniškis, Dr. J. Puzinas -- PLB Kultūros Tarybos pirmininkas.

Clevelande, 1963 spalio 20 d.

ŠYPSENOS

ERDVĖS BIZNIS

Erdvės tyrinėtojas pasikvietė keletą savanorių -- astronautų, kad susipažintų su jų psichologija. Pirmas lėjo indėnas. Tyrinėtojas paklausė:

-- Kiek jūs pareikalautumėt už skridimą į erdvę?

-- Tūkstantį dolerių -- atsakė indėnas.

-- Bet jeigu žemėn nebegrįžtumėt, tie 1000 dolerių neduos jokios naudos!

-- Taip, bet mano žmona turės teisę juos gauti.

Antrasis savanoris buvo prancūzas iš Kanados. Jis pareikalavo 2000 dolerių.

-- Ir kokiems tikslams? -- paklausė tyrinėtojas.

-- 1000 dolerių mano žmonai ir 1000 dolerių mano draugei -- paaiškino prancūzas...

Trečias savanoris buvo armenas. Jis sutiko skristi tik už 3000 dolerių.

-- O kaip jūs tuos 3000 dolerių sunaudotumėt? -- paklausė tyrinėtojas.

-- 1000 dolerių duodžiau jums kaip komisą už tarpininkavimą, o 1000 dolerių palikčiau sau.

-- O ką jūs darytumėte sutrečiu 1000 dolerių?

-- Juos gautų tas, kuris skristų mano vietoj.

PAŽANGUS FABRIKAS

Vienas turistas aplankė didelę fabriką Sovietų Rusijoje, kur gamina iškabas. Direktorius supasididžiavimu aiškino, kad jie kas savaitę pagamina 2000 iškabų. Gi reikalui esant, gali pagaminti net 10,000 iškabų per savaitę.

-- Labai įdomu! -- pasakė turistas -- o kokie užrašymai yra ant tų iškabų?

-- O, žinoma, tik vienodi -- paaiškino direktorius -- "Keltuvas neveikia".

Let us pave

the road to a

MORTGAGE LOAN

designed just for you

ST. CLAIR SAVINGS

813 EAST 185TH STREET • IV 1-7800

SUSIPAŽINKIME SU AUSTRALIJOS LIETUVIŲ GYVENIMU!

Solistės G. VASILIAUSKIENĖS ir pianistės D. OLDHAM koncertų proga verta iš arčiau pažvelgti į Australijos lietuvių gyvenimą, jų visuomeninę veiklą ir pastangas lietuviškame darbe. Australijos lietuvius pažinsime išgyje

JUOZO J. BACHUNO išleista knyga

BLEZDINGELĖS PRIE TORRENZO

(KAINA 2 DOL.)

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ
METRAŠT!

(KAINA 10 DOL.).

Abu leidinių galite išsigyti užsisakydami juos Dirvoje.

Kazys Binkis

POETAS IR ŪKININKAS

Jei Kazys Binkis būtų gyvųjų tarpe, š. m. lapkričio 4 d. švestume jo 70 metų gyvenimo sukaktį. Deja, K. Binkio poezijos lyros stygos per ankstį nutrūko. Jo, anot poeto Jono Aisčio, šimtmečiais literatūros danguje tepasirodanti kometa, gyvybės šviesa užgeso ir tamsa uždengė talentingo poeto neišsakytus dvasinės kūrybos turus. Tačiau ir tai ką K. Binkis gyvas suspėjo atskleisti lietuvių dailiosios literatūros pasauliui, jo vardas po Maironinio laikotarpio, lieka stipriausio lyriko aureole papuoštas.

Bet šio rašinėlio autoriui rūpi ne K. Binkio literatūrinę palikimą įvertinti ir jam prideramą vietą mūsų dailiosios literatūros istorijoje surasti. Šį darbą atliks mūsų dailiosios literatūros istorikai ir kritikai. Aš noriu į K. Binkio dvasios pasaulį pažūrėti paprasto žveisaus ūkininko akimis.

K. Binkis be dailiosios literatūros kūrybos darbo ir didelio talento dailiajam žodžiui, dar turėjo didelį palinkimą ir meilę ūkininko profesijai. 1910 metais buvo įstojęs į Voronežo žemės ūkio mokyklą, bet negavęs stipendijos, pritrūkęs lėšų, iš jos turėjo pasitraukti. Bet ir vėliau, kai jau jam buvo pripažintas poeto vardas ir pranašauta graži jo talentui literatūrinė ateitis, jis domėjosi žemės ūkiu, bandė ūkininkauti, nors ir nesėkmingai, anot L. E.

Dažnai jo kolegos literatai paabrėžia, kad jis tik nuygyvendavo ūkius. Man atrodo, kad čia velioniui daroma didelė skriauda. Man teko K. Binkio ūkininkavimą iš arčiau pažinti. Ir aš negalėčiau pasakyti, kad jis buvo ūkių alintojas, ar jų prašvilpėjas. Jam gal gerai tikty š. Lietuvoje būdingas posakis: "Jis buvo išgeriantis, bet ne laidokas". O dėl Binkio nesėkmingo ūkininkavimo galima būtų priminti šitokią tiesą: kiek jis per savo gyvenimą buvo įsigijęs ūkių, ar dvarų, visados jie buvo arba skolon įsigyti, ar perimti valdyti su labai apsunkinta hipoteka.

Ign. Andrašiusas

Be to, jam visados trūko būtinų apyvartos kapitalo. Be šitokios pagrindinės sąlygos labai dažnai ir pajėgus ir energingas

Poetas KAZYS BINKIS

ūkininko pastangos išvirsta į sudužusių svajonių šipulius. O Binkis buvo plunksnos žmogus. Pragyvenimui lėšų turėjo pasidaryti iš savo sukurtų raštų. Todėl ūkininkavimas jam buvo antraeilis verslas. Bet ir tą antraeilį verslą jis mylėjo ir gerbė. Ūkininko profesija jam buvo labai artima. Ūkininkų luomą jis laikė lietuvių tautos gyvybės šaltiniu ir jos praeities ir ateities pagrindu. Todėl didelę dalį savo literatūrinių kūrinių skyrė kaimui. Anot jo, "gimė jie sodžiu, tenai turėjo ir grįžti. Dėl to, dėkingumo ir šviesių atsiminimų vedamas, skiriu šiuos pirmuosius bandymus mūsų žole, medžiais ir samanomis apaugusiam sodžiui."

PAŽINTIS SU K. BINKIU ŠV. JONO NAKTĮ.

1931 m. pavasarį, išlaikęs Ž. Ū. Akademijoje visus semestrinius agronomijos mokslo egzaminus, turėjau atlikti agronomui reikalingą praktiką. Praktikai atlikti susiradau vietą Pa-

kruojaus dvare. Tuo metu Pakruojaus dvaras buvo Ž. Ū. Ministerijos pripažintas, kaip pavyzdingas ūkis ir pagal sutartį turėjo auginti ir parduoti veislinę grūdų sėklą ir olandų veislės veršius. Ūkis turėjo 600 ha. žemės ir tais metais dar augino 60 ha. cukrinių runkelių. Greta Pakruojaus dvaro, buvo prisiglaudęs Akmenėlių dvaro centras, kurį pagal panašią sutartį nuomavo du anai: Otto Hansen ir Ulitz Nilson. Už Akmenėlių dvaro, senų medžių pavėsyje snaudė Balsių dvaro sodyba, kurią tuo metu valdė poetas K. Binkis. Berods šis dvaras buvo jo žmonos Sofijos pasoginis kraitis, ar jos giminių palikimas.

Pakruojaus dvaro administratorius švedas Omo Skancebuvo baigęs Danijoje aukštesniąją Ž. Ū. mokyklą ir artimai draugavo su Akmenėlių d. danais. Į šią draugystę įjungė ir mane. Savaitgalius praleisdavome besisvečiuodami Akmenėlių ar Pakruojaus dvare.

Artėjo Šv. Jonas. Šiaurės Lietuvoje, beveik visu Latvijos pasieniu yra būdingas paprotys suklikti Šv. Jono šventę su stebulių degimais, jaunimo šokiais, žuklavimu, vėžiavimu ir kitokiomis pramogom.

Tais metais panašią šventę Akmenėlių dvare, ant gražaus Kruojos upės kranto surengė tos apylinkės jaunimas. Prie šventės iškilnių prisijungė abu danai, P. dvaro administratoriaus šeima, aš ir į pakviestas atvyko iš Balsių dvaro K. Binkis.

Akmenėlių dvare Šv. Jono vakarės pradėjome danų stiliaus vakariene su lietuviškos skaidriosios lašais. Po vakarienės nuvykome prie stebulės laužo. Ten susirinkęs jaunimas šoko ir dainavo. Nežinau, kieno įtaigota, viena, gražaus veido gimnazijos mokinė, dailiai parinktais žodžiais pasveikino K. Binkį ir įteikė pilną krepišą gyvų vėžių. Poetas labai apsidžiaugė. Bet vėžių į namus neėmė, o paprašė, kad dvaro šeimininkai juos paruoštų valgiui.

miesto iškelti, Elfi! Ateinančių dienų ir savačių nežinioje bent žinočiau, kad nors tu esi saugi.

-- Palieku su tavim, Robertai!

-- Suprask, Elfi, kad ir tave rusai griebis kai tik rusai norės mane suimti, ypač net jeigu man pavyktų paskutiniu momentu pasprukti. Tada jie ieškotų manęs pirmiausia pas tave, Elfi, ir tau aišku, ko tokiu atveju gali tikėtis.

Jos kūnas sustingsta.

-- Be tavęs, Robertai, niekur nebėgsiu. Palieku su tavim iki galo!

Po to kambary užviešpatauja tokia tylą, tik girdisi aiškus laikrodžio tikėjimas.

-- Tu man bent prižadėk, kad jeigu kas nors mane ištikty, tu pasislėpsi! Herbertas tavimi ir mama pasirūpins ir globos.

Jos skruostas prilimpa prie mano peties.

-- Prižadau, Robertai.

O laikas skuba nesulaikoma. Greit jau vienuolika.

-- Ar dar prisimeni, Robertai, kaip mudu susipažinom?

-- Taip, mažyte.

-- Ar užmerkęs akis galėtum pasakyti, kaip aš vilkėjau eidama konfirmacijos?

-- Labai aiškiai įsivaizduoju tave.

-- Ir -- ar pagalvoji apie tą dieną, kada aš tau viską, viską atidaviau?

-- To aš niekada neužmiršiu, mažyte!

-- Kaip buvo puiku pas tavo dėdę! Kiemas, arkliai, miškas paupys...

-- Tai buvo pati gražiausia mano vasara, Elfi.

-- Tada -- užėjo audra, Robertai!

-- Audra ir viesulas. Tada susikrovė savo daiktus.

-- O kagi kita aš turėjau daryti, Robertai?

Tyliu.

-- Ar prisimeni mūsų paskutinį šokį, Robertai? Mūsų šokį! -- ir ji pradeda niūniuoti.

-- Nustok, Elfi. Tik ne šitą?

-- Negi tau nepatinka mudviejų daina, Robertai? Norėtumei, kad aš tau ką nors kitą padainuočiau? -- Ir ji atsistoja pradeda: "Šią naktelę, šią naktelę mano sapnas baigė..."

-- Dar ne, dar ne, mažyte, dar nesibaigė.

-- Dabar jau eik, Robertai. Tau prieš akis -- dar ilgas, ilgas kelias.

Aš ją stipriai priglaudžiau prie savęs:

-- Neužmiršk savo pažadų, mažyte.

Ji stipriai apkabina mano kaklą, bučiuoja iki uždusimo ir stauga atleidžia rankas:

-- Būk tvirtas, mano vilke! Turėk prieš akis viską, kas buvo gražu tarp mudviejų!

-- Gerai, gerai, mažyte!

-- Nepamesk galvos, Robertai. Aš -- visą laiką su tavimi, kaip ir mano dovanotas tau kryželis. Jis tave apgins.

-- Žinau, Elfi.

-- Robertai, aš buvau su tavimi nepaprastai laiminga. Visą laiką! Net ir sunkiausiais momentais! Ir -- niekada nepamiršk -- aš visada, visada su tavimi!

(Bus daugiau)

pranešiau Binkii džiugiai naujieną. Jis sutiko mūsų paslauga pasinaudoti. Ankstyvą rytą 5 poros su tvirtais vežimais ir stipriais arkliais įriedėjo į Binkio cukrinių runkelių lauką. Lauke radome jį su darbininkais jau bepradedantį krauti runkelius į vežimus.

Binkis tuo darbu džiaugėsi ir šypsojosi. Vėliau manęs paprašė prižiūrėti jo darbininkus ir arklius, o pats išskubėjo į Pakruojaus miestelį. Sakėsi, kad ten turės įvairių reikalų atlikti. Iki vakaro visi Binkio cukr. runkeliai buvo nugabenti į Petrušinių geležinkelio stotį.

Vakare atsirado iš Pakruojaus grįžęs ir K. Binkis. Pakvietė mane patalkių vakarienei. Prie kuklaus, bet sveikais valgiais padengto stalo prasidėjo po sunkaus dienos darbo vaišės. Vakarieniavome mudu du, nes Binkio šeima jau gyveno Kaune. Vakarienės metu mūsų kalba prasidėjo apie jo gimtąjį Gudelių kaimą, ten praleistas pirmąsias jaunystės dienas ir ten gimusius jo skambiuosius eilėraščius: "Gėlės iš šieno", "Vėjavaišis" ir "Šilkasparniai debesėliai". Vėliau mūsų pokalbis sustojo ties Lietuvos kaimo, ūkininkų ir miesto žmonių problema.

Kiek prisimenu tą vakarą K. Binkis maždaug šitokias mintis papabrė:

Mūsų tauta pačioje savo našaus kūrybinio darbo aušroje pradeda išsiskirti. Dalis jos inteligentų ir šviesuolių nebebrangina mūsų sodiečių vargo. Jų nemiegotų naktų ir pavojingo darbo, dėl "Aušros", "Varpo", "Tėvynės Sargo" ir kitos tuo metu pavojingais keliais atėjusios spaudos į mūsų šiaudinę pastogę. Anos kartos, daugiausia kaimo žmonės, kovoją ir dėjo dideles pastangas, kad išlaikytų tautos gyvybę ir padidinti ją savitam gyvenimui.

Blogi reiškiniai ir mūsų kaimo klostosi. Perdaug atsirado: "Tamošių Bekepurii" ir "iš kaimo vidurio neraliuotų Jurgii". Po septynių parapijas išsidažo, ieškodami turtingų žmonių. Nuolaino ūkio arklius, suplėšo pakinktus, ratus, ar roges šipuliais ištaško. Ir galų gale nesuranda turtingų nuotakų. O jei ir suranda, tai po vestuvių svetimi skersvėjai kraiti išgaudo. Lieka: barniai, nesantaika ir naminis pragaras. Tai yra blogoji mūsų sodiečių sąvybė. Bet mūsų lietuviškame kaimo pastebima ir daug naujų pragiedrulių. Kaimo naujieji žmonės, mokslo ragavę sparchais šuoliais veržiasi į šviesesnę, gražesnę, sotesnę ir patogesnę gyvenimą. Mūsų kaimo žmonės nori turėti naujų, gerų kelių, gražių sodybų su elektros šviesa, su miestietiškais patogumais įrengtų gyvenamųjų namų. Kad visą tai atsiekti reikia, kad mūsų pradžios mokyklų mokytojai, agronomai ir kiti kaimo inteligentai patvariems šiaudinės pastogės gyventojams padėtų, paskatintų juos kopti į šviesesnę ateitį. Kai mūsų kaimo "Tamošiai Bekepuriai", "Neralluoti kaimo Motiejai" bus apšlifavę savo dvasios vėdą, kai jie virs kultūringais ūkininkaičiais, tada jie atpras nuo įpročio ieškoti turtingų žmonių. Pradės žvalgytis, kad jo gyvenimo būsimoji draugė turėtų mokslą, būtų baigusi žemės ūkio mokyklą, suprastų, kaip reikia auginti netik paršiukus, bet ir nuosavus vaikučius. Mokslo, apšvie-

ta, turi patvaresnę vertę, negu apvalūs pasogos pinigai, ar gausios kraitis. Žmogaus mokslo nei laiko rūdys nesugriaužia, nei svetimi vagys neišvagia.

Galingas minčių sriautas žadino poeto nuotaiką ir kėlė ūpą toliau dėstyti savo pažiūras į mūsų tautos likimo ateitį. Ir jis tęsė savo pokalbį toliau:

-- Esame maža tauta. Amžių bėgyje dėl mūsų valdovų klaidų ir kaimynų veržlumo praradome didelius plotus nuosavų žemių, suspaudė mus Nemuno žiotyse prie Baltijos jūros. Daugiau kaip šimtą metų buvome netekę valstybinės laisvės. Paskutiniojo Europos karo įvykių sankryžoje mes savo trisus, ryžtuir kraujo aukomis susigražinome mūsų seną nuosavybę -- tautos laisvę.

Ateities mažų tautų likimą spręs mokslo ir kultūros laimėjimai. Todėl pasaulio tautų kultūrinėse lenktynėse prie finalinio teisėjų stalo lietuvių tautos Gėnių turi būti pirmųjų lenkyniautojų gretose. Tik šitokiu keliu žygiuodama mūsų maža tauta gali apsaugoti savo laisvę ir užtikrinti sveikas galimybes jai augti, klestėti ir žydyti.

Jau buvo vėlyvas vakaras. Padėkojęs poetui už vaišes ir gražias jo paskleistas mintis, paprašiau savo arklio.

Tą atmintiną vakarą stiklinių gonkų duryse, žibalinės lempos šviesos ir nakties šešėlių žaismo fone, stovėjo dailus ir gyvas poeto Kazio Binkio portretas. Atvestas temperamento žirgas šėlo ir nerimavo. Jo dailios kūno linijos ir grakštūs judėjimai atkreipė Binkio dėmesį. Žinodamas į tą reginį prašneko:

-- Tavo žirgas man primena Geležinio Vilko pulko raitelius. Tame pulke atlikau savanoriaus tarnybą. Audringi ir neramūs tada buvo laikai. Jų spūdžių įkvėptas parašiau Geležinio Vilko maršą: "Juodberiai galvas aukštyni!"

Mano "Aidas" nebeleido toliau delsti. Poetui palinkėjau: "Labos nakties" ir sparčiais šuoliais išnėriau pro Balsių dvaro sodytus vartus į juoda danga suvytytą kelią. Eiklus traukėnas sparchais risčia nešė Pakruojaus dvaro link. Gretimame kaimo pragydo pirmieji vidurnakčio gaidžiai. Kaž kur toli, nakties rūpesčių prikelta pelėda ūvavo...

Mano mintyse stovėjo įstrigęs aristokratiškų bruozų gražus poeto K. Binkio veidas. Jo juodos akys, degančiu žvilgsniu regėjo gražių vizijų, kaip Lietuvos kaimo žmonės iš vargo savo darbų ir ryžtu kopia į Vakarų Europos kultūrinės aukštumas.

***

1942 metais Lietuvos žemė rengėsi pasipuošti: "100 pavasarių" grožybėm. Miškų pašlaitėse iš po pilkų lapų kilimo į saulės šviesą stiepėsi melsvi žibučių žiedai, iš svečių žalių sugrįžę sparnuočiai skelbė džiaugsmo šventę. Tik nesidžiaugė tuo metu gamtos giedra ištikimieji Tėvų žemės sūnūs ir dukterys.

Tą žmonių liūdesių ir sielvartu prislėgtą pavasarį, Kaune, balandžio mėn. 27 d., vakare, pagal Visagallo sprendimą talentingo poeto Kazio Binkio gyvybė užgeso.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

KAI RUSAI ATEINA

(IŠTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

ROBERT RAID

(35)

-- Nėra ko tau bijoti, Robertai. Tau viskas laimingai praies! -- Aš nebijau, Elfi. Mus slepia bausis nuovargis ir drauge siaubas. Dėl savęs aš nieko nebijau -- man baisu dėl tavęs, mažyte.

Ji tyli. Ji tik savo lengvom rankom braukia man per skruostus. Pagaliau ji atsiliepia -- taip keistai skamba jos balsas:

-- Robertai, vokiečiai kaskart vis artėja ir artėja. Tėra tik savačių, o gal ir dienų klausimas, ir jie bus čia. Paskutiniams mėnesiais tau reikėjo labai daug iškentėti ir išverti. Tu įvykdei savo pareigas. Argi neatrodė, kad laikas jau ir taupasitraukti į saugią vietą? Jeigu tik nori -- eisiu su tavim drauge, nesvarbu kur, Robertai! Argi mums nereikėtų šiandien jau kur nors pasislėpti, kol vokiečiai ateis?

Vėl naujas apsisprendimas, kaip kad dažnai buvo per tuos beveik dvejus metus. Ir -- Viešpatie, vis aš turiu lemti!

Apkabiniu Elfi per pečius ir pakeliu galvą.

-- Žinoma, mes galėtume pasitraukti ir pasislėpti, Elfi, lygiai taip pat, kaip 1939 metais galėjome lengvai persikelti į Vokietiją, kaip repatriantai. Arba vėliau -- pas dėdę Vernrį, kur mes tokie buvome laimingi! Net ir šių metų pradžioje dar galėjome išvykti į Vokietiją, tačiau mes to nedarėme. Juk neseniai mudugalėjome pasislėpti, bet gi mes tą galėdami nevykdėme.

Elfi tyli, tik jaučiu, kaip jos visas kūnas virpa mano glėby.

-- Matei, Elfi -- baisiai, tikrai nepakeliama sunku, bet -- aš negaliu trauktis, kol neįvykdysiu savo įsipareigojimų. Laisva valia jas prisiečiau ir turiu ištesėti iki galo. Dabar negaliu visko pamesti ir ieškoti saugios vietos. Tik pagalvok -- pasipriešinimo prieš rusus Tallinne centras mano rankose: ar galiu viską metęs paleisti į iš rankų? Ir aš turiu įsakymų, kuriems negaliu nepaklusti! Mes dar nežinome, ką rusai numato daryti mieste -- ir dėlto nepaprastai svarbu išsilaikyti, kol galima!

Elfi tik glosto mano veidą, paskui nuleidžia rankas man ant krūtinių.

-- Jau seniai aš turėjau būti suimtas, Elfi. Ir jeigu ne dėl mano veiklos, tai vien dėl tėvų. Gerai žinau, kad jau ilgas laikas, kaip esu rūpestingai sekamas, ir kiekvieną valandą esu pasirėngęs, kad galiu būti suimtas. Ir jeigu ligi šiolei tebesu laisvas, matyt, rusams mano laisvė reikalinga, nors ir tariama laisvė. Bet -- kol esu dar laisvas ir galiu judėti, rusų dėmesys sukoncentruotas į mane. Aš pridengiu kitus, kurie gali gyventi ir dirbti. Bet vistik aš dingsiu, visi kiti, su kuriais esu kontakte, pagalvos, kad yra dalykų, kurie svarbesni už privatų gyvenimą ir asmeninį laimę!

-- Man aišku, Robertai -- tu negali kitaip.

-- Tikrai, aš kitaip negaliu, Elfi. Tačiau labai norėčiau tave iš

Svarbus pranešimas siuntinių į Lietuvą siuntėjams!

Artinasi Kalėdos, dabar yra pats laikas siuntinius siųsti, kad jie Lietuvoje šventėm būtų gauti.

Viena iš patikimiausių Amerikoje siuntimo firmų yra licenzijuota bendrovė Cosmos Parcel Express Corporation, per kurią siuntiniai yra betarpiu siunčiami tiesiai į Vilnių.

Šios bendrovės du lietuviški skyriai randasi Chicagoje: 3212 So. Halsted St., tel. CA 5-1864 Chicago 8, Ill.; 2439 West 69th St., tel. WA 5-2737 Chicago 29, Ill.

Siųsdami per tas lietuviškas įstaigas siuntinius, jūs esate pilnai garantuoti, jog siuntiniai bus tvarkingai supakuoti, tuoj pat išsiųsti tiesiai į Lietuvą ir pasieks gavėją po 5-6 savaitių.

Ten pat didžiausias pasirinkimas, urmo sandėlio kainomis visų medžiagų ir prekių kurios tinka siuntimui.

Cosmos įgaliotu atstovu Chicagoje yra Edvardas Žukauskas.

Šitoje firmoje pradėjo taip pat dirbti, ilgą laiką toje srityje dirbęs ir siuntinių siuntėjams žinomas Vytautas Žukauskas.

Taigi visais siuntimo ir informacijų reikalais kreipkitės pamintu adresu 2439 W. 69 St., tel. WA-5-2737 arba 3212 So. Halsted St., tel. CA 5-1864. Būsime tikrai kuo geriausiai aptarnauti ir pilnai patenkinti.

VLIKO 20 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto 20 metų sukakties minėjimui surengti ALT Clevelando skyriaus valdyba sudarė Komitetą, kuris pasiskirstė pareigomis:

Jonas Daugėla -- pirmininkas, Algis Kasulaitis ir adv. Julius Smetona -- vicepirmininkai, Vytautas Janušis -- išdėstas, Lionginas Leknickas -- sekretorius, Vaclovas Kasakaitis ir Nijolė Kersnauskaitė -- nariai.

Minėjimas rengiamas gruodžio 8 d., sekmadienį: 10:30 val. šv. Jurgio parapijos bažnyčioje pamaldos. Tuoj po pamaldų parapijos salėje iškilmingas minėjimas.

Į minėjimą yra pasižadėję atvykti iš New Yorko ir Chicagos VLIKo steigėjai ir darbuotojai. Jų pagerbimui šeštadienį, gruodžio 7 d. 7 val. vak. viename iš Clevelando viešbučių bus surengta vakarienė svečiams ir liet. visuomenės veikėjams.

Kalbama minėjimo proga nutarta išleisti leidinį, kuriame bus atvaizduotas Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto įsikūrimas ir jo veikla. Leidinį redaguos Algis Kasulaitis.

Minėjimo reikalais kreiptis į pirm. J. Daugėlą, telef. 381-8244.

* LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBO (Lithuanian Womens Club) šokių vakaras su smorgasbord vakariene planuojamas šeštadienį, lapkričio 2 d. Tai bus pirmas toks iškilus to klubo rengimas. Rengimo komitetui vadovauja p. Bacevičienė, talkininkaujant ponios Silvers, Dauper, Webber, Mack ir panelės Kayackaitė ir Balutytė.

Šokių vakaras įvyks šv. Jurgio parapijos salėje. Bilietus iš anksto užsisakyti telefonu WH 3-2007 po 6 val. vak.

RAMOVĖNŲ VALDYBA IR SENIŪNŲ POSĖDŽIAVO

Spalio 20 d. 12 val. Lietuvių salėje įvyko LKV Ramovėnų Clevelando sk. valdybos ir seniūnų posėdis. Valdybos pirm. K. Budrys supažindino su raštais gautais iš Centro Valdybos.

Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimas rengiamas lapkričio 23 d., šeštadienį, šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje.

Programoje -- Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimo įvadinis žodis. VI. Braziulis yra paruošęs montažą iš Lietuvos Kariuomenės atsikūrimo ir kovos dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės apgynimo. Kuncaitytė ir Augustinavičiūtė deklamuos eilėraščius, Gudėnas -- iš Donelaičio kūrybos. Tautinių šokių šokėjai šoks "Kalvelį" ir "Sadutę". Čiurlionio Ansamblio

Prof. J. Žilevičius, besilankydamas Clevelande Muzikologijos Archyvo reikalais, aplankė šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą. Nuotraukoje svečias su mokyklos vadovybe ir mokiniais. Viduryje sėdi: klebonas kun. J. Angelaitis, prof. J. Žilevičius, kun. J. Grigonis ir mokyklos vedėjas V. Kavalitūnas.

J. Garlos nuotrauka

vyrų choras, vadov. muz. Alf. Mikulskio išpildys kelias dainas. Po to vaišės ir šokiai.

Ramovėnų valdyba tikisi, kad ramovėnai su šeimomis ir visuo. menė gausiai atsilankys. Laukiamas mūsų atžalynas - jaunimas. Prašoma nesivėlinti, kad laiku pradėjus minėjimą.

PADEKA

Neringos Skaučių Tunto Tėvų Komitetas dėkoja Clevelando lietuvių kolonijos nariams, talkininkams mūsų madų vakaro-balio rengime. Didžiulis ačiū skaučių tėveliams už pagalbą salės puošime ir tvarkyme, už padėjimą bufete, virtuvėje, už suaukotus kepinus. Dėkojame madų parodos talkininkams, pranešėjai, visoms modeliotojom. Nenorėtume apleikti ir svečių, kurie su prato reikala paremti mūsų priaugantį jaunimą savo atsilankymu į šią pramogą.

Neįmanoma pavadėmis išvardinti tokį gausų būrį talkininkų, tačiau tikimės, kad nė vieno neaplenksime dėkodami už gražias idėjas, sumanymus, patarimus bei tiesioginį darbą visiems prisidėjusiems prie taip sklandžiai praėjusio vakaro.

Kartu norime padėkoti sekančioms asmenims pinigėmis aukomis parėmusiems N.S.T. Tėvų Komitetą: V. Mazys -- 5 dol., E. Ignas -- 5 dol., St. Pabrinkis -- 5 dol., P. Stempužis -- 5 dol., M. Vinclovas -- 3 dol., I. Verbyla -- 2 dol., J. Žemaitis -- 2 dol., K. Karpis -- 2 dol.

Neringos Skaučių Tunto Tėvų Komitetas

IŠNUOMOJAMAS BUTAS

6 kambariai. Prie šv. Jurgio parapijos. 6802 Bayliss Ave.

2 šeimų ir 1 šeimos namai ant vieno sklypo.

E. 71 gt., tarp Superior ir St. Clair. \$13,900.

4 šeimų mūrinis. 5 kamb. butai. 4 gaso pečiai. Ansel Rd. rajone prie St. Clair. Prašo 19,900. Galima pirkti su mažu įmokėjimu.

E. Capas Realty
MU 1-4515
arba
ER 1-4129

PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 9 ir 10 D. 1863 m. sukilimo minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia ALT.

LAPKRIČIO 23 D. Kariuomenės šventės minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Ruošia LVS Ramovė.

GRUODŽIO 1 D. Lit. Vysk. M. Valančiaus mokyklos ruošiami mokytojų, tėvų, globėjų bei rėmėjų susipažinimo pietūs, šv. Jurgio parapijos salėje.

GRUODŽIO 8 D. VLIK minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia ALT.

GRUODŽIO 29 D. Lit. Vysk. M. Valančiaus mokyklos kalėdinė eglutė.

SAUSIO 5 D. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos kalėdinė eglutė.

SAUSIO 11 D. 1964 -- Korpi Neo-Lithuania tradicinės balios.

SAUSIO 18 D. Lietuviams Budžiams remti valdyba ruošia blynų balių-vakarą šv. Jurgio parapijos salėje.

SAUSIO 25 D. Šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai paremti koncertas - balius Nauj. parapijos salėje.

VASARIO 1 D. Sol. Pr. Bičkienės ir sol. J. Vaznelio koncertas. Rengia Arkiv. Matulaičio vardo senelių namams Putname Rėmėjų Komitetas.

VASARIO 8 D. LTM Čiurlionio Ansamblio metinis koncertas - balius šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 1 D. Kaziuko mugė šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 15 D. L.T.M. Čiurlionio ansamblio metinis koncertas. Cleveland Institute of Music salėje.

BALANDŽIO 4 D. Lit. Vysk. M. Valančiaus mokyklos metinis balius, šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 11 D. Pilėnų skautų tunto vakaras - koncertas šv. Jurgio parapijos salėje.

East Cleveland, Taylor Rd., Christ The King par. rajone 6 miegamųjų vienos šeimos. Didžiulis salionas, valgomasis, virtuvė, pilnos apimtys rūšys. 2 automob. garažas. Pilnai išdekoruotas iš vidaus ir lauko. \$16,900. S. S. Herman-Realtor WY 2-1611

MŪSŲ SODYBA

V. APANIUS

Komposto reikšmė sodybose

Ruduo yra pats geriausias laikas kompostu pagerinti žemę. Partartina kompostu tręšti pievas, vaismedžius, įvairius dekoratyvinius krūmus bei gėlynus. Rudens metu žemė yra žymiai geresniame fiziniame stovyje, negu pavasarį šiam darbu atlikti. Be to, ir laiko tam galima daugiau surasti. Geras kompostas yra mikroorganizmų - bakterijų šaltinis taip svarbus augant žemės derlingumui išlaikyti. Kompostas taip pat pagerina žemės struktūrą pv. sunkioje molio žemėje skaldo kaloidus ir tokiu būdu molis darosi puresnis, praleidžia orą, taip reikalingą augalo šaknims.

Kompostas arba kompostinė žemė yra organinė trąša, pagaminta iš įvairių medžiagų fermentavimo ir puvinimo procesui vykstant. Geram kompostui pagaminti galima naudoti įvairių gyvulių mėšlą, šiaudus, lapus, žolės nuopijas, piktžolės, daržovių liekanas, durpes, velėnas, medžio puivenas.

Prieš pradėdami komposto paruošimą, reikia atsižvelgti į du dalykus: pirma, kokiai žemei šis kompostas bus naudojamas, sunskiai molėtai ar lengvo smėlio. Lengvai žemei naudotinas kompostas arba komposto sudėtis privalo būti tvirtesnės struktūros, t.y. sudėtin reikia pridėti daržo žemės (top soil), kad palaikytų drėgmę ir taip pat pridėtų svorio lengvai žemei.

šv. Jurgio parapijos rajone

2 namai ant vieno sklypo. Puikus vienos šeimos namas priekyje, dviejų šeimų namas kieme pajamoms. Be priekaišto švarūs iš lauko ir vidaus.

Savininkas skuba parduoti.

*

šv. Vito parapijoje

5 miegamųjų namas, labai idealus didelei šeimai. Didelis sklypas. Vaismedžiai. Garažai. Laisvas įsiskraustymui.

Francis Hrovat
Tel. EV 2-4535

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAIUSKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

Puvinimo arba fermentavimo procesas yra palaikomas ir mineralų išplovimas yra išvengiama primaišant į komposto krūvą žemės, durpių ar smėlio. Be to, gerai komposto krūvą sukrauti po medžiu, kur tiesioginis lietaus išplovimas bus iki tam tikro laipsnio sumažinamas. Pačią krūvą laikyti pyramidės formoj. Tokiu būdu vandens nutekėjimas žymiai geresnis.

Kartais atsitinka, kad puvesių kvapas sudaro nemalonų dvelkimą, šiuo atveju naudoti fosfato rūgštį, lengvai užpilti ant krūvos viršaus, tuo būdu pranyks dujų garavimas.

Kad pagreitintų fermentavimo procesą tikty pridėti 150 svarų ADCO vienai tonai kompostinės medžiagos.

Nebloga kompostinę žemę galima pasigaminti dviejų metų laikotarpyje. Bent pora kartų patartina tokią krūvą perkasti t.y. sumaišyti. Prieš naudojant kompostinę žemę reikia persijoti maždaug 1/2 inč. (colio) sietu.

Pravartu būtų vistiek tokio komposto pasigaminti kiekvienoje sodyboje. Šiuo metu atliekant valymo darbus visas augalines liekanas surinkti ir pradėti kompostinę krūvą. Neabejojau, kad rezultatai bus geri.

Esu gavęs porą laiškų su klausimais.

Pr. Kleiza iš Woodhaven klausia:

-- Ar gerai užpilti ant žolės Michigan peat moss. Jeigu taip, tai kuriuo metu laiku ir kiek? -- Michigan ar kitoks peat moss, durpės, t.y. labai gera organinė trąša pievoms, tręšti geriausia anksti pavasarį tik sniegui ištirpus. Pirmučiausia reikia pievą gerai išgrębstyti. 6 cub. pėdos durpių galima apibarstyti 1000 kv. pėdų plotą.

-- Kaip pianti žolę prieš žiemą -- trumpai ar ilgai.

-- Prieš žiemą paskutinis piovinas turi būti trumpas 1 1/2 -- 1 1/4 col., kad išvengus sniego pelėsių pavasarį "snow mold" vadinamo.

-- Kada geriausias laikas tręsti rožes karvių mėšlu, prieš žiemą ar pavasarį.

-- Normaliai vieny metų senumo mėšlu yra geriausia tręšti pavasarį, bet jei mėšlas nėra perdegęs, tai geriau rudenį.

M. Tylas iš Detroito klausia: -- Ar naudinga pilti riebus vandeniu kuriam virė mėsa, ant daržo žemės rudenį?

-- Riebalai yra organinė medžiaga, taip kad pakenkti negali, bet didelės naudos iš to nebus, nes augalas jais tiesioginiai nepasinaudos. Tik po kiek laiko fermentavimo procesus riebalai bus suskaldyti į kitas mineralines medžiagas.

-- Ar nėra kenksminga riebiu vandeniu laistyti "evergreen" medelius, obelaites, rožes ir gėles?

-- Nepatariu, nes per didelis kiekis gali pakenkti.

-- Ar nėra žalinga tręšti žuvinimis ir mėsa evergreen medelius, obelaites ir rožes?

-- Iš žuvis yra gaminamos trąšos, bet tai atliekama tam tikru cheminiu procesu, bet šviežia žuvinis ir mėsa tręšti nepatariu.

-- Ar naudinga barstyti išnaudotą kavą ant daržo žemės ir ten kur auga gėlės, obelaitės?

-- Nepatariu.

EAST CLEVELAND-13515 EUCLID AT SUPERIOR

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL 2:30 P.M.

4 1/2%

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND REMODELING
LOANS

IN TOWN OFFICE-6712 SUPERIOR AT E. 68TH

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. ANTIQUE. Four Roses 86 proof
Str. Burb. Whiskey 5th \$3.98
2. BARNETT Prancūziškas konjakas 5th \$4.98
3. KRON BRANNVIN AQUAVIT
švediška 5th \$3.98
4. Import. 6 metų CANADIAN
WHISKEY 5th \$3.98

5. NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
6. METAXA. Graikų brandy, 90 proof 5th \$5.75
7. VAT 69 SCOTCH Whiskey 5th \$4.98
8. BORDEAUX French vine 5th \$0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštu.

DIRVA

Nr. 123

1963 m. spalio 28 d.

KAS IR KUR?

* ALT S-GOS BOSTONO SKYRIUS, per pirmininką A. Matjošką atsiskaitė už prisiųstas platinimui Dailininkas Rauba knygas.

Ta pačia proga buvo prisiųstas naujų Dirvos prenumeratorių sąrašas ir pažadėta talka didesniai Dirvos skaitytojų sąrašui Bostone ir jo apylinkėse sudaryti.

Veiklusis ALT S-gos Bostono skyrius, veiklaus vilniečio A. Matjoškos vadovybėje, veikia pasidėdinti sparta ir savo gyvumu prašoka daugelį Bostono organizacijų.

* KAZYS POČIUS, ALT S-gos East Chicago skyriaus pirmininkas, buvo sušnekalavęs ir savaitę turėjo sveikatą taisyti ligoninėje.

* METINIS AUKŲ VAJUS Dirvai paremti pratęsiamas iki š.m. lapkričio 15 d., kad visi aukotojai suspėtų dalyvauti dovanų paskirstyme.

ALBINAS TREČIOKAS, Vilties Draugijos šimtininkas, New Jersey tautinės srovės veikėjas, su ponu Ieva Trečiokiene, įsijungusia į Vilties šimtininkų eiles, Albinas ir Ieva Trečiokai lapkričio mėn. ruošiasi atšvęsti 70 m. amžiaus ir Albino 50 m. visuomeninio darbo sukaktis.

Kuratoriumi

Inž. Martynui NASTOPKAI

mirus, Jo žmonai ir artimiesiems reiškiam gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Lietuvos Evang. Reformatų Kolegija Tremtyje

ALT Sąjungos Clevelando skyriaus nariui

Martynui NASTOPKAI

mirus, šeimai ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

ALT S-gos Clevelando Skiriaus Valdyba

Los Angeles birutininkų pasitarimas p. Irlidų rezidencijoje, Hollywoode, prieš rudens baliui įvykstant spalio 26 d. Džiugu, kad visuomet joms baliai pavyksta puikiai ir lieka nemažai pelno Sibiro lietuviams sušelpiti.

LOS ANGELES

SUSIORGANIZAVO TENISO ŽAIDĖJAI

Spalio 13 d. Kalifornijos tenisinkai, kurių yra apie 30, susirinkę Los Angeles Bendruomenės namuose įsteigė tenisinkų sporto klubą. Išrinkta valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. Česlovas Gedgaudas, sekr. Antanas Polikaitis, išd. Algirdas Gustaitis ir valdybos narys Pranas Bal-takis.

Klubas numato ateity praveisti varžybas su kitų tautybių klubais.

CHICAGO

ĮDOMI PASKAITA

Lapkričio 2 d. 7 v.v. Don Varno posto salėje, 6816 So. Western Ave. įvyks ALTS-gos Chicago skyriaus rengiamas subatvakaris.

Be einamų skyriaus reikalų, bus įdomi paskaita, Purdue universiteto profesorius Z. V. Rekašius skaitys paskaitą: "Kokia numatoma technikos pažanga sekančių dvidešimties metų bėgyje".

Dr. Z. V. Rekašius paaiškins apie keletą naujų technikos išradimų, kurie šiuo laiku yra planuojami ir bandomi.

Skyriaus nariai su šeimomis ir pažįstamais kviečiami subatvakaryje dalyvauti. Įėjimas visiems laisvas.

Dr. S. Biežis, Skyriaus Pirmininkas

* LIET. MUZIKOLOGIJOS ARCHYVAS jau įsigijo aparatą magnetofono juostoms įrašyti. Norima surinkti ir įrašyti mūsų tautines dainas, laidotuvių raudas, religines giesmes, pasaulines giesmes (senovės disonansinės sutartinės dainos), piemenų dainas, raliavimus, vestuvines dainas, ir t.t. Taip pat tautinių instrumentų (birbynės, kanklės, rageliai ir kt.) grojimus.

Visi prašomi pranešti, kur žino senoviškų dainų, kokio turinio jos bebūtų, L. Muz. Archyvu, 2345 W. 56 St., Chicago 36, Ill. Telefonu prašoma kreiptis į L. Muz. Archyvo vicekuratorių muz. J. Bertulį (Yard 7-8583), arba į archyvarą J. Narukyną (Prospect 8-3849). Archyvas adaras nuo 10 ligi 2 val. šeštadieniais -- visą dieną.

Norint archyvu pasinaudoti, prašoma susižinoti telefonu su archyvaru, arba su Tévais Jezuitais. (Tel: RE 7-8400).

* Ar Jūs esat lanke Montessori vaikų darželį? Baltuosius Rūmus? Kremlinį? Jei ne, tai aplankykit ANTRĄ KAIMĄ, kur naktinio klubo nuotaukoje turėsite progą visa tai išvysti. ANTRŲ KAIMO pirmasis viešas pasirodymas įvyks š.m. lapkričio 1, 15 ir 22 d., Hollywood salėje, 2417 W. 43rd St., Chicago, Ill. Pradžiai 8 val. įėjimo kaina \$1.50. Įėjimui reikalingos rezervacijos, dėl kurių prašom skambinti N. Stakauskienei, PR 8-6804, tarp 2 ir 10 val. vak.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą

AUKOS DIRVAI

Dr. A. Jasys, Columbus 5.00
S. Mankus, Chicago 10.00
W. Liubartas, Robbins 5.00
Putnamo Seselėms Remti
Komitetas Chicagoje 20.00
J. Šarūnas, Hamilton 1.84
A. Tevelis, Hamilton 5.00
A. Ripskis, Chicago 2.00
A. Šilinis, Jamaica Plain .. 2.00
E. Abrolat, Belmar 5.00
P. Keršis, Penisula 8.25
J.U., Toronto 4.00
J. Gaudušas, Detroit 4.00
J. Grybauskas, Lake Zurich 2.00
L. Balzarus, Chicago 2.00
Dr. R. Giniotis, Waukegan 10.00
Rev. B. Sugintas, Chicago 5.00
B. Vembrė, Springfield ... 2.00
Ant. Balsys, Kensington ... 2.00
Vl. Mackus, DeKalb 5.00
Pr. Stanionis, Detroit 5.00
K. Ralys, Cleveland 4.00
O. Matjoška, Boston 5.00
K. Sandargas, Oak Park ... 1.00
A. Stankevičius, Waterbury 2.00
A. Reklaitis, Chicago, ... 5.00
I. Stungevičius, Cicero 2.00
J. Pročkys, Chicago 5.00
Dr. J. Pavilonis, Chicago 10.00
A. Kuolas, Toronto 8.95
T. Jurcys, Chicago 10.00
J. Kucharski, Denver 10.00
V. Girnius, Chicago 5.00
Br. Užemis, Rochester ... 10.00
K. Jurgutis, Detroit 5.00
J. Vedegys, Chicago 10.00
V. Lankauskas, Chicago... 2.00
Dr. J. Bartkus, Chicago .. 10.00
J. Baškauskas, Brockton .. 1.00
F. Lapinskas, So. Windsor 5.00
A. Ryliskis, Brooklyn 2.00
St. Vilinskas, Windsor 5.00
V. Degutis, Cleveland 5.00

SCENOS VEIKALO KONKURSAI

Chicago Skautininkų - ių Ramovės skautijos jubiliejiniam metams atžymėti skelbia konkursą scenos veikalo parašyti.

Veikalas turi būti:
1. iš Lietuvos partizanų ar šiaip laisvės kovų žygių,
2. skirtas daugiausia jaunimui, žadinąs jų meilę savo tautai ir ryžtą dirbti ir kovoti dėl jos.
3. veikalo vaidinimas turi trukti apie 1 1/2 - 2 val.

Laimėjusieji skiriamos trys premijos: 500 dol., 300 dol. ir 200 dol.

Įvertinimo komisiją sudaro: B. Babrauskas, Č. Grincevičius, Z. Kevalaitė-Visockienė, V. Ramonas ir K. Oželis.

Veikalų įteikimo data neveliau 1965 m. kovo 1 d.

Veikalai siunčiami adresu: S. Ramovės Konkursui, 515 Nolton, Willow Springs, Ill.

Pasirašoma slapyvardžiu atskirai uždarytame voker pridėjus tikrąją autoriaus pavardę. Nelaimėjusių vokalų nebus atidaromi, veikalai bus grąžinami nurodytu adresu. Laimėję veikalai lieka Skautininkų-ųjų Ramovės nuosavybe 5 metus ir ji pasilieka sauteisę išleisti juos atskiru leidiniu.

DETROIT

NAUJA VALDYBA

Lietuvių Studentų Sąjungos Detroito skyriaus visuotiniam susirinkime, spalio 13 d. buvo išrinkta nauja 1963-64 m. valdyba: pirm. A. Alantas, 15369 Freeland, Detroit, Mich., vicepirm. R. Petrauskas, išd. A. Tamulionytė, sekretorės V. Čiunkaitė ir V. Ogilvytė.

Skaityk ir platink DIRVĄ

Spalio 19 d. Los Angeles lietuvių parapijos salėje įvyko metinis BALFo parengimas į kurį atvyko didelis būrys lietuvių suprantančių BALFo reikšmę. Džiugu, kad programa buvo trumpa ir nepaprastai kruopščiai paruošta. Nuotraukoje, komedijos "Bailys" vaidintojai scenoje: Vebeliūnaitė, Šakys ir Vl. Gilyš.

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

SUBATVAKARIS BUVO NUOTYKINGAS

Spalio 19 d. vakare, ALTS-gos Bostono sk. namuose įvyko ant-rasis šio sezono kultūrinis subatvakaris. Lankytojų buvo mažiau, kaip pirmajame, bet nuotauka susidarė itin jauki ir maloni. Pirm. inž. Ed. Cibui susirinkusius pasveikinus, buvo pranešta apie Bostono rengiamą madų parodą, apie poeto Myk. Vaitkaus 80 metų sukaktį ir jo pagerbimą Bostone š.m. lapkričio 16 d., prisimintas prieš 30 metų miręs A.Š.Š. - Kriščiukaitis, kurio du sūnūs inžinieriai gyvena Bostone. Be to, tas pats pranešėjas parodė ir trumpai apibūdino naująją Leonardo Andriekaus poezijos knygą Naktigone, itin gražiai ir skoningai išleistą. Iš Naktigonės buvo paskaitytas eilėraštis Vėjas, dailus savo kontrastingomis mintimis.

Šio subatvakario prelegentas buvo Vaidevutis A. Mantautas, PHD kandidatas ir šv. Kryžiaus kolegijos profesorius Worcester-ry, Mass. Jo paskaitos tema buvo itin įdomi -- Dviguboji tiesa arabų filosofijoje. Iš tikro, tai tiesos ir Dievo ieškojimo problema, kuri arabų pasaulyje buvo gyva daugiau negu prieš 1000 metų. V.A. Mantautas, pasirėmęs gausiom arabų filosofų raštų citatom, davė tikrai įdomią ir vertingą paskai-

tą. Subatvakario dalyviai jaunajam mokslininkui dėkojo nuoširdžiais plojimais. Šv. Kryžiaus kolegijoj Worcester, Mass., jis dėsto metafiziką ir natūralinę teologiją.

Lapkričio mėn. šiemet turi penkis šeštadienius. Todėl kitas subatvakaris bus lapkričio 23 d. Kultūros klubo, kurio pirmininkas šiemet yra dr. Navickas, susirinkimas įvyks paskutinį šeštadienį -- lapkričio 30 d.

SMUIKININKO IZ. VASYLIŪNO PLOKŠTELIŲ ALBUMAS

Lietuvių kamerinės muzikos dviejų plokštelių albumas jau pasirodė. Jame telpa keturių mūsų kompozitorių sonatos, parašytos smuikui ir fortepiui: viena Juozo Gruodžio, dvi Kazio Viktoro Banaičio ir viena Juliaus Gaidelio. Sonatos plokštelėn įgrojo žinomas mūsų smuikininkas Izidorius Vasyliūnas, palydimas pianisto Vytenio M. Vasyliūno. Plokštelė gaunama paštu, prisunčiant \$6.30 čekį šiuo adresu: Lithuanian Music Recording Co., P.O. Box 372, Cambridge 39, Mass. Krautuvėse Smuiko Sonatų albumas parduodamas po 8 dolerius. Liet. visuomenė šiuo plokštelių albumu turėtų ypačiai susidomėti, nesgi tai pirmas kartas, kai keturios liet. kompozitorių smuiko sonatos yra įgrotos plokštelėn. K.L.

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.